

เปลิม เศวตนันทน์

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ
เสวกโท ขุนมานิตย์นเรศ
(เฉลิม เศวตนันทน์)

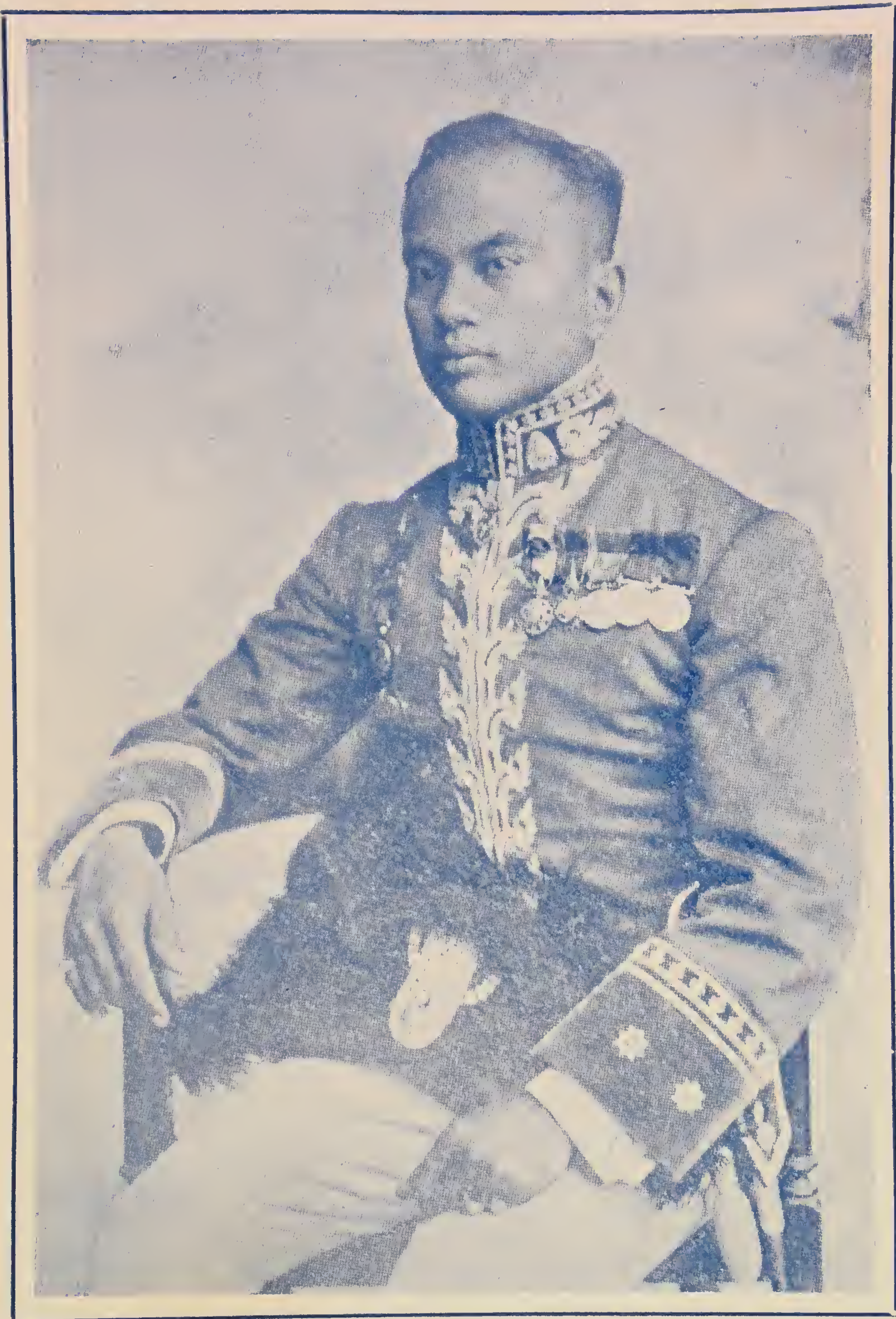
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

๒๐ มกราคม ๒๕๑๑

บทประพันธ์ร้อยกรองและบทเพลง

ของ

ศูกรหัศน์

เครื่องแบบเต็มยศมหาดเล็ก
ตำแหน่งรองหัวหมื่น (เสวกโท)

สารบาญ

ชาตยานุสรณ์

ชีวิตเวียนครบถ้วน รอบปี
ห้าสิบห้าพอดี ใช่น้อย
วันคืนล่วงทุกที วัยล่วง ตามแล
ควรตรึกนึกถึงถ้อย พุทธเจ้าตักเตือน

อย่าเชือนประมาทแล้ว มัวเมา
ดีชั่วเป็นของเรา เร่งรู้
ชีวิตผ่านไม่เบา เจนจบ
ยังบ่มีใดสู้ พรตพร้อมพรหมจรรย์

นับวันเดินสู่เข้า　　เขตตาย
เป็นแน่อย่าพึงหมาย　　หลีกพ้น
สมบัติทุกสิ่งวาย　　หวังติด ไปเฮย
คงแต่บาปบุญล้น　　หล่อเลี้ยงคือกรรม

บุญนำกรรมแต่งต้อย　　ตามตน
ควรจักคิดขวายขวน　　เมื่อเมื้อ
ละชั่วก่อปรดีดล　　ดัดจิต ผ่องฮา
ตามหลักพุทธศาสน์เอื้อ　　ออกอ้างสัจจธรรม

ใดทำอันจัดได้　　เป็นบุญ
ขออุทิศสนองคุณ　　ค่ำเช้า
แด่ท่านที่การุณ　　มิตรจิต
ลุสิบเอ็ดสิงห์เข้า　　เขตเบื้องบุญบำเพ็ญ โสตถิเทอญ ฯ

"สิริคุตฺโต ภิกฺขุ"
๑๑ ส.ค. ๒๔๘๗

รำลึกในวันเกิด

๏ วันคืนคลานคืบคล้อย คลาไคล
เข็มแห่งนาฬิกาไข รอบคว้าง
อายุล่วงตามไป มิหยุด
บ่มิคืนหรือค้าง รุดหน้าเดินเสมอ

๏ เผลอๆ เป็นเด็กเมื้อ มินาน
โตเติบหนุ่มสาวสคราญ เปี่ยมแปล้
มิทันจะเบิกบาน ชราครอบ
ที่สุดก็เที่ยงแท้ มอดม้วยทุกคน

๏ ลืมชนม์ลืมเจ็บไข้ ลืมตาย
มัวมุ่งสุขเมามาย มักเขม้น
ทำชั่วหมดกลัวอาย อดกระดาก
ลุอำนาจอติเต้น ไต่เต้าตามกรรม

๏ ทำดีได้เด็ดแท้ ดีทำ
ทำชั่วได้ชั่วนำ ทั่วหน้า
พึงยึดอัปมาทจำ จอดจิต
วัยล่วงยึดดีท้า ท่วมท้นวัยเจริญ

๏ อย่าเพลินอย่าเพลิดด้วย ตัณหา กิเลศแล
ตั้งจิตน้อมบุญพา เพิ่มไว้
กุศลใดซึ่งทำมา เมื่อบวช
จงสฤษด์วิบากได้ แด่ผู้มีคุณ ถ้วนเทอญ ฯ

"สิริคุตฺโต ภิกฺขุ"
๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๘

ชนมวิจารณ์

คิดคราวเมื่อหนุ่มเน้า　คนพนอ
สาวติดติดสาวกรอ　กรึ่มกรุ้ม
รูปร่างเอี่ยมลออ　ผมดก ดำแน่
เข้าสู่สมาคมคุ้ม　แข่งข้างเคียงชม

อภิรมย์สิ่งหลากล้น　บำเรอ
แต่ละล้วนชวนเผลอ　สติได้
อิ่มอบายมุขเจอ　เจียนจอด
หากแต่บุญบ่มไว้　แต่เบื้องปางบรรพ์

จึ่งพลันหวนจิตห้า　　หักใจ
เลิกสิ่งชวนจัญไร　　หลีกพ้น
เหมือนพระขับผีไกล　　ครูช่วย ศิษย์นอ
ตั้งจิตเมิลหมายต้น　　มุ่งด้วยความดี

พอมีจิตสุทธิซร้อง　　ศรัทธา
จึ่งอุทิศบรรพชา　　เชิดแปล้
มีคนต่างสงกา　　ฉงนยิ่ง
ก็เพราะเรียนรู้แล้　　รอบล้นจนพอ

จึ่งขอไขเคล็ดข้อ　　ควรวิจารณ์
ตนและเตือนตนประมาณ　　มากไว้
ใครผู้อื่นฤๅทาน　　ทัดเท่า ตนแล
วันเกิดห้าสิบเก้าได้　　ประกิตด้วยสรรพพร โสตถิเทอญ.

"สิริคุตฺโต ภิกฺขุ"
๑๑ สิงหาคม ๒๕๐๑

"นี่แล ผลของกรรม"

หลัดหลัดจัดสู่เข้า ลิบพรรษ แล้วพ่อ
ตามวินัยบัญญัติ บ่งชี้
ลู่เถรภูมิชัด จำแนก ไว้เอย
ประหนึ่งเหมือนเมื่อกี้ แต่ก้าวใกล้ตาย

เสียดายที่โรคเร้า รบกวน
มัจจุราชกวักมือชวน ช่องชี้
ทุพพลภาพเรรวน เวียนวุ่น
สมณกิจเลยต้องลี้ ห่างพ้นบำเพ็ญ

เมื่อเห็นคติแล้ว นึกขัน
ทุกที่กรรมตามทัน ไม่แคล้ว
แต่ก่อนบัดนี้พลัน เปรียบยาก
ก่อนกอปรกิจคล่องแล้ว บัดนี้ซังกะตาย

ร่างกายจักเคลื่อนคล้อย ไปมา
จำจักมีผู้พา จึ่งพ้น
จักพูดจักกระทำระอา ติดขัด
ดูเถอะกรรมเก่งล้น จักสู้ได้ไฉน

นึกไปก็ยิ่งรู้ แรงกรรม
ผลส่งดีชั่วนำ ใช่น้อย
ตนเองประกอบประจำ ใครอื่น ช่วยนา
วันเกิดหกสิบสามคล้อย อุทิศเบื้องบุญสนอง โสตถิเทอญ.

"สิริคุตฺโต ภิกฺขุ"
๑๑ สิงหาคม ๒๕๐๕

ควรทำใจให้แยบคาย

คนเราเมื่อเกิดแล้ว ต้องตาย
ไม่น่าจะกระวนกระวาย เดือดร้อน
ไหนไหนจะมลาย ชีพลับ
ควรจะผินหน้าต้อน ต่อสู้ตามกรรม

บุญนำทำจิตให้ แจ่มสบาย
เพราะอย่างไรก็ต้องตาย แม่นมั่น
คนกล้าท่านว่ามลาย เพียงหนึ่ง หนแล
แต่ส่วนผู้ขลาดนั้น แน่แท้ตายหลาย

มุ่งหมายทำจิตน้อม ในธรรม
ยึดพระไตรรัตน์นำ แน่วไว้
ถือไตรลักษณ์ประจำ จิตจอด
แม้มัจจุมาใกล้ ห่อนคร้ามขามเกรง

ครั้นเครงเพราะยึดได้ ด้วยบุญ
กอปร์สติแน่นหนุน แน่ไว้
เพราะจิตจักเป็นคุณ ประโยชน์
จิตจักเป็นเครื่องให้ สู่ร้ายหรือดี

ยามมีทุกข์ท่วมทัน หฤทัย
หากยกจิตห่างไกล มิข้อง
จิตก็จักผ่องใส สะอาด แลนา
เมื่อจิตบริสุทธิ์ต้อง ได่เต้าภูมิเกษม โสตถิเทอญ

"สิริคุตฺโต ภิกฺขุ"
๑๑ สิงหาคม ๒๕๐๖

นพรัตนธรรม

๑ อันเพชรดีสีขาวบริสุทธิ์
มีค่าผุดผ่องจำรัสกว่ารัตน์ทั้งหลาย
เหมือนคนดีมีธรรมประจำกาย
พร้อมหิริโอตตัปปะหมายควรบูชา

๑ มณีแดงคือทับทิมจิ้มลิ้มงาม
รุ้งอร่ามหลายหลากยากจักหา
เหมือนสายเลือดที่อบรมบ่มบุญมา
กอปรเมตตากรุณาเลี้ยงโลกนี้

๑ เขียวใสแสงมรกตสมมติชัด
แจ่มจำรัสริ้วรุ่งจรุงศรี
ความสุภาพละมุนละม่อมพร้อมเพรียงดี
มากไมตรีมิตรจิตเป็นมิตรแท้

๑ เหลืองใสสดบุษราคัมก่องก้ำแสง
จิตเจือแฝงคุณธรรมเลิศล้ำแปล้
ก้องประกาศสัจจธรรมประจำแด
ศรัทธาแผ่ทั่วโลกพ้นโศกภัย

๏ แดงแก่ก่ำโกเมนเอกภิเศกศักดิ์
แน่ตระหนักสุจริตมั่นไม่หวั่นไหว
เสียสละเพื่อผู้อื่นชุ่มชื่นใจ
มั่นอยู่ในศีลกระพัตรวัฒนา
๏ สีหมอกเมฆนิลกาฬพิศาลสวัสดิ์
แสดงชัดตัดความชั่วตัวตัณหา
ประกอบดีบุญเพิ่มประเดิมมา
เพียรศึกษาจิตบริสุทธิ์วิมุติพ้น
๏ มุกดาหารหมอกมัวสลัวสลับ
เป็นเช่นขับอารมณ์ร้ายให้คลายข้น
ไม่ประมาทสติมั่นปัญญายล
จะดิ่งด้นถึงสถานนิพพานสบาย
๏ แดงสลัวเพทายหมายขันติ
จงเริ่มริอดทนเร่งขวนขวาย
ทนทางจิตฝึกฝนทนทางกาย
มิแหนงหน่ายโสรัจจะตบะคุณ
๏ สังวาลย์สายไพทูรย์วิบูลเลิศ
เปรียบทางเทิดอริยมรรคประจักษ์หนุน
มีแปดสายคลายกิเลสเดชอดุลย์
เก้าถึงบุญสูงลิบคือนิพพาน

๏ นพรัตน์วราภรณ์ขจรคุณ
มีงมนุญมงคลเลิศประเสริฐสาร
ป้องพิบัติขจัดโรคโศกภัยพาล
เสริมสมานศรีพิพัฒน์สวัสดี

๏ แต่คติทางพระพุทธศาสนา
ถือเหตุผลดลมาอย่างถ้วนถี่
ยึดหลักธรรมการกระทำของตนมี
จะชั่วดีเพราะกรรมจำแนกแจกผลเอย

คำกลอนพุทธศาสนสุภาษิต ของ "ศรีคุ้ม"

๑. อตฺตา หเว ชิตํ เสยฺโย
ชนะตน นั้นแล เป็นดี

ชนะอื่นหมื่นแสนทั่วแดนโลก ไม่ชื่นโชคชัยประจักษ์เป็นศักดิ์ศรี
เพราะยังกลับแพ้ได้ในท่วงที เหมือนผลัดมีผลัดจนคนละครั้ง
จะชนะให้เลิศประเสริฐผล ชนะตนนั่นแหละดีมีมนต์ขลัง
ชนะโลภโกรธหลงคงจีรัง ชนะยั่งยืนรอดตลอดไป
ชนะตนทำตนเป็นที่พึ่ง ตนจะถึงสุขศรีทีวิสัย
ชนะตนนั่นแหละดีมีโชคชัย ชนะใจตนสัมฤทธิ์ประสิทธิ์เทอญ.

๒. สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ
ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

ความสันโดษท่านว่าถ้าจะนับ เหมือนมีทรัพย์สุดที่จะประมาณได้
ก็เพราะความรู้จักพอพนอใจ มีเท่าไหร่เท่านั้นไม่พรั่นพรึง
หากมีความโลภนักจิตมักได้ มีเท่าไรก็ไม่พอพนอถึง
ถึงมีมากก็ยิ่งอยากมากรำพึง เหมือนสมุทรลึกสุดซึ่งน้ำไม่เต็ม
ฉะนั้นไซร้ทำใจให้จำกัด พากเพียรซัดเช่นฝนทั่งให้เป็นเข็ม
พยายามเก็บหอมออมและเล็ม ให้ข้นเข้มด้วยสันโดษโสตถิเทอญ.

๓. วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ

คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

จะล่วงทุกข์สุขอำนวยด้วยความเพียร ก่ออาเกียรณ์เกิดกำลังสะพรั่งมหันต์
เพียรระวังบาปชั่วมั่วเมามัน คอดกีดกันมิให้เกิดเป็นเลิศนัก
เพียรละบาปที่เกิดแล้วให้แผ้วจิต อย่าให้ติดตนเห็นเด่นประจักษ์
เพียรก่อบุญจุนกุศลตนพึ่งพัก ไว้เป็นหลักยึดมั่นคุ้งวันตาย
เพียรรักษากุศลไว้ให้ชุ่มชื่น ระเริงรื่นในบุญอบอุ่นหมาย
เพียรออมทรัพย์ไว้ให้มากพ้นยากกาย เป็นอุบายเพียรชอบเร่งกอบเทอญ.

๔. วายเมเถว ปุริโส ยาว อตฺถสฺส นิปฺผทา

บุรุษพึงพยายามไปกว่าจะสำเร็จประโยชน์

เป็นบุรุษสุดประเสริฐเทิดเสถียร จงพากเพียรไปเถิดประเสริฐสม
กว่างานจำสำเร็จงามตามนิยม เอกอุดมพุทธพจน์กำหนดไว้
เพราะความเพียรคุณประเทืองเครื่องสำเร็จ จะผลิเผล็ดผลงามตามวิสัย
ทุกข์จะหมดปลดป้องผองไพยภัย ก็เพราะใช้ความเพียรเฉนียนนาน
ความเพียรสนับสนุนคุณตบะ ทั้งเพียรละความชั่วมั่วสถาน
เพียรก่อกิจกรรมดีมีประมาณ จะสบศานต์เพราะเพียรเลิศเชิดชูเอย

๕. อปฺปมาโท อมตํปทํ

ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย

พระท่านว่าไม่ประมาทย่อมคลาดแคล้ว เป็นทางแผ้วพ้นภัยไม่ดับสูญ
มีสติช่วยเหลือคอยเกื้อกูล อีกปัญญาพาพูนเพิ่มพิพัฒน์
หากประมาทพลาดหมายต้องตายแน่ ยากจะแก้เคยเห็นเด่นถนัด
ทำอะไรควรระวังชั่งให้ชัด อย่ารีบรัดด่วนได้ไม่งอกเงย
พึงสังวรในวัยไม่มีโรค อีกสังวรในโชคอย่าวางเฉย
ไม่ประมาทได้แล้วเป็นแก้วเอย ธรรมเลยวากย์ไว้จอดใจเทอญ.

๖. โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ

ฆ่าความโกรธได้ อยู่เป็นสุข

อันความโกรธเป็นต้นอกุศลมูล เครื่องก่อกูลสิ่งชั่วร้ายมากรายใกล้
ท่านเปรียบโกรธเนืองนับเหมือนกับไฟ ย่อมเผาใจเผากายวุ่นวายครัน
อันความผิดส่วนมากเกิดจากโกรธ ประทุษโทษใหญ่จริงยิ่งมหันต์
ร้อนทั้งเราร้อนทั้งเขามัวเมามัน ไม่เป็นอันเสวยสุขทุกเวลา
หากตัดโกรธขาดสะบั้นด้วยขันตี อีกอุบายวิธีที่ควรหา
คือก่อให้เกิดเมตตากรุณา เมื่อใครฆ่าโกรธได้สุขใจเทอญ.

๗. ขนฺติ หิตสุขาวหา

ความอดทน นำมาซึ่งความสุข

ผู้จะทำการใดได้สำเร็จ ต้องถือเคล็ดอดทนและขวนขวาย
ทนต่อความทุกข์ยากลำบากกาย ทนเพื่อหมายชนะใจได้สมปอง

ทนต่อความยั่วยวนชวนให้ชั่ว ทนไม่กลัวสิ่งใดแม้ภัยผอง
ทนต่อโลภโกรธหลงยงลำพอง ทนจนครองสติมั่นไม่พรั่นใจ
ความอดทนดลประโยชน์โปรดให้สุข เครื่องปลอบปลุกตบะมั่นไม่หวั่นไหว
ทนออมทรัพย์สำหรับตัวจะกลัวใย อนาคตผ่องในไพบูลย์เทอญ.

๘. มาตา มิตฺตํ สเก มเร

มารดาเป็นมิตรในเรือนของตน

แม่เป็นมิตรในเรือนเพื่อนยามยาก สู้ตรำตรากเลี้ยงบุตรสุดถนอม
ทั้งยุงริ้นมิให้ไต่ไรมิตอม ลูกคือจอมขวัญตระหนักรักเพียงใจ
เป็นองค์บุรพการีมีคุณล้น เห็นสุดพ้นฟ้าดินเทียบเปรียบฤๅไหว
ถึงห้วงน้ำแสนจะกว้างอย่างใด ๆ เปรียบมิได้เคียงหนุนคุณมารดา
ลูกจึ่งควรสนองคุณแม่ทูนเกล้า ตามข้อเค้าธรรมลำนึกเพียรศึกษา
สิ่งใดแม่จะระรื่นชื่นวิญญา ทั้งภพนี้ภพหน้าเร่งทำเทอญ.

๙. น อุจฺจาวจํ ปณฺฑิตา ทสฺสยนฺติ

บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้นลง

อันวิสัยคนเช่นเป็นบัณฑิต ดำเนินในประโยชน์กิจประสิทธิหมาย
ถึงพร้อมด้วยปัญญาว่ากำจาย โดยมุ่งหมายรู้ทางเสื่อมและเจริญ
จะทำการสิ่งใดใช้สติ หมั่นตรองตริรู้ตัวอยู่ไม่ดูเผิน
ทั้งรู้เหตุรู้ผลดลดำเนิน มิยอมเพลินตามโฉลกโลกธรรม
ห่อนมีความขึ้นลงจนบ่งชัด สบสมบัติหรือวิบัติพลัดถลำ
ยึดธรรมมั่นไม่หวั่นไหวไปตามกรรม พึงจดจำเป็นตัวอย่างทางดีเทอญ.

๑๐. สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ

รสแห่งธรรม ย่อมชนะรสทั้งปวง

รสเอยรสทิพย์ ถึงเลิศลิบลอยฟ้ามาจากไหน
ก็ยังไม่รวยระรื่นชื่นฤทัย เย็นจับใจเลิศหมดเท่ารสธรรม
รสแห่งธรรมชำนะรสทั้งปวง ธรรมจับดวงจิตไว้ให้คมขำ
ธรรมรักษาผู้ประพฤติยึดธรรมประจำ ธรรมจึงนำล่วงทุกข์พ้นยุคภัย
รสของธรรมชุ่มชื่นระรื่นจิต ธรรมดับร้อนเป็นนิตย์จิตผ่องใส
รสของธรรมหอมล่วงถึงทรวงใน ยึดธรรมไว้เป็นเลิศประเสริฐเอย.

๑๑. สพฺพํ รฏฺฐํ สุขํ โหติ ราชาเจ โหติ ธมฺมิโก

ถ้าพระราชาเป็นผู้ทรงธรรม ราษฎรทั้งปวงก็เป็นสุข

⸍ พระราชา เป็นเครื่องปรากฏของแคว้นเด่นแดนศรี
พระราชาเป็นปิ่นธรณี พระราชาทรงอารีประชาชน
ทรงเป็นยอดเคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ไปทุกหน
พระราชาเป็นประมุขของบุคคล พระทรงธรรมล้ำล้นราษฎร์สุขนอง
เป็นหลักรวมร่วมในใจประชา มุ่งรักษาสามัคคีมิมีหมอง
อวยประโยชน์ทั่วไปนับก่ายกอง ควรสนองด้วยจงรักภักดีเทอญ.

๑๒. จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ

จิตที่ฝึกแล้ว นำสุขมาให้

ดวงเอ๋ยดวงใจ ธรรมชาติผ่องใสประภัศร
เหมือนผ้าขาวสะอาดเอี่ยมอรชร อลงกรณ์รุ่งรัตน์จรัสเรือง

แต่หากมีกิเลศเข้าเกลือกกลั้ว ก็ขุ่นมัวเสื่อมศรีราคีเนื่อง
และเสื่อมเศร้าเฉาโฉดโทษมะเลือง กลายเป็นเครื่องก่อทุกข์หมดสุขใจ
หากจิตใดได้ฝึกฝนจนดีแล้ว ย่อมผ่องแผ้วเลิศล้ำนำสุขให้
ใช้ธรรมะเครื่องชำระบาปภายใน จิตผ่องใสสุขมั่นนิรันดร์เทอญ.

๑๓. โลโภ ธมฺมานํ ปริปนฺโถ

ความโลภเป็นอันตรายต่อธรรมทั้งหลาย

อันความโลภละโมภมากมักยากได้ พาจิตใจให้ทะยานร่านแส่หา
เพ่งเฉพาะแต่จะให้ได้เข้ามา ถูกหรือผิดไม่ว่าไม่เข้าใจ
ความโลภเป็นอันตรายร้ายต่อธรรม ก่อเกิดกรรมวิปริตผิดวิสัย
หากไม่ได้สมหวังดั่งหทัย เป็นเหตุให้รุ่มร้อนรอนชีวี
โลภจะหายต้องหมายมุ่งสันโดษ ละเลิกโทษด้วยทานไพศาลย์ศรี
ฝึกให้ใจแผ่เผื่อเอื้ออารี ใช้วิธีตัดโลภโอบเอื้อเอย.

๑๔. นิสมฺม กรณํ เสยฺโย

ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำ

นิสมม กาณ เสยโย พระพุทโธวาทแจ้งแสดงไข
ว่าก่อนจะประกิจการงานใดใด ให้ถูกต้องดีไซร้พึงใคร่ครวญ
ดูเหตุผลจนประจักษ์หลักถูกผิด เพ่งพินิจคิดรอบคอบสอบถี่ถ้วน
อย่าใจเร็วด่วนได้ดูไม่ควร จะเรรวนเดือดร้อนข้อนเต็มที
ท่านแนะให้ใช้สติและปัญญา พิจารณาตรวจไตร่ให้ถึงที่
ระลึกได้รู้ตัวว่าชั่วดี อุบายวิธีโกศลสบผลเอย.

๑๕. ททํ มิตฺตานิ คนฺถติ

ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้

คำโบราณท่านว่าทานคือการให้ เครื่องแก้ใจโลภหลงพะวงตระหนี่
เพราะเมตตากรุณามามากมี ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้พลัน
ก่อนจะให้ควรใคร่ครวญผู้ควรให้ เพื่อจะได้ซึ่งบุญคุณมหันต์
ถ้าให้แล้วเพิ่มโทษอุโฆษอนันต์ เหมือนช่วยสรรสิ่งชั่วมั่วทวี
ให้แก่ผู้ประพฤติดีมีศีลธรรม อีกผู้ทำบุญคุณอุ่นเกศี
จัดว่าเป็นทานเลิศประเสริฐมี โลกอยู่ดีด้วยการให้จอดใจเทอญ.

๑๖. โลโก ปตฺถมฺภิกา เมตฺตา อรติ โลกนาสิกา

เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก ความริษยาเป็นเหตุทำโลกให้ฉิบหาย

อันความเมตตากรุณา พระท่านว่าเป็นเครื่องประเทืองสุข
ค้ำจุนโลกให้เป็นผลพ้นจากทุกข์ เข้าสู่ยุคอารยวัฒนธรรม
ส่วนความที่มีจิตริษยา เป็นเหตุพาโลกฉิบหายระสายระส่ำ
เพราะเที่ยวแย่งแข่งดีบัดสีนำ ตัวก่อกรรมอลเวงทุกเพรงกาล
ท่านจึงสอนให้สังวรระวังใจ ให้ผ่องใสพ้นกิเลศเฉทประหาร
เว้นสิ่งชั่วไว้สิ่งดีมีประมาณ บำเพ็ญทานศีลหนุนเป็นบุญเอย.

๑๗. สทฺธา สาธุ ปติฏฺฐิตา

ศรัทธาตั้งมั่นแล้วยังประโยชน์ให้สำเร็จ

ศรัทธาคือความเชื่อก่อเกื้อคุณ สนับสนุนประโยชน์สำเร็จเผล็ดผลใหญ่
เพราะผู้ที่จะกอปรการงานใดใด ต้องเชื่อใจเชื่อกำลังว่าขลังจริง

แต่ความเชื่อท่านให้เชื่อเอื้อเหตุผล ใช่เชื่อจนเหลวไหลไปทุกสิ่ง
เช่นเชื่อกรรมก่อผลได้ไม่ประวิง จะดีชั่วหย่อนยิ่งก็เพราะกรรม
เพราะความเชื่อกระตุ้นใจให้มุ่งหน้า รู้พ้นผ่าชูชุบอุปถัมภ์
เป็นรากฐานมั่นคงดำรงนำ มีคุณธรรมคือศรัทธาพาสุขเอย.

๑๘. นหิ เวเรน เวรานิ สมฺมนฺตีธ กุทาจนํ

ในกาลไหน ๆ เวรในโลกนี้ ย่อมระงับด้วยเวรไม่ได้เลย

ในกาลไหน ๆ แต่ไรมา ในโลกหล้ามนุษย์ได้อาศัยนี่
เวรระงับด้วยเวรได้ไม่เคยมี เป็นข้อชี้ให้เห็นเช่นสัจธรรม
เวรระงับดับได้ไม่จองเวร อยู่ในเกณฑ์อโหสิมิล่วงถลำ
เลิกกอบก่อต่อเวรเว้นจองกรรม โดยน้อมนำจิตแปรแผ่เมตตา
เราเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายร่วม คติรวมหนีทุกข์เพื่อสุขส่งา
เกิดมาแล้วต้องตายวายชีวา พึงมุ่งหน้าบ่มบุญมนูญเทอญ.

๑๙. สจฺเจน กิตฺติ ปปฺโปติ

คนได้เกียรติ (ชื่อเสียง) เพราะความสัตย์

อันคนที่จะมีเกียรติและชื่อเสียง ด้วยคงเพียรความสัตย์กระพัตร์มั่น
เพราะคำสัตย์ไม่สลายตายลงพลัน ความสัตย์สรรดีกว่ารสหมดทั้งปวง
ความสัตย์คือเที่ยงตรงดำรงค์ประจักษ์ ถือเป็นหลักจริงใจอย่างใหญ่หลวง
ซื่อต่อตนและผู้อื่นชุ่มชื่นทรวง ไม่หลอกลวงเป็นเท็จเผล็ดผลทราม
หากโลกธาตุปราศเสียซึ่งความจริง จะวุ่นวิ่งโกลาหลจนวาบหวาม
ต่างไม่ไว้ใจกันพลันวู่วาม พึงถือความสัตย์ไว้เถิดประเสริฐเอย.

๒๐. มหาปุริสภาวสฺส ลกฺขณํ กรุณาสโห

อัชฌาสัยที่ทนไม่ได้เพราะกรุณา เป็นลักษณะของมหาบุรุษ

เมตตาคือปรารถนาปวงชนสุข กรุณาคือปลดทุกข์ปวงชนผอง
ธรรมคู่นี้มีสำหรับประคับประคอง ค้ำจุนโลกให้ครองสวัสดี
เป็นลักษณะผุดผ่องของมหาบุรุษ พระคุณสุดโสภาสง่าศรี
มุ่งจะคิดแผ่เผื่อเอื้ออารี มากไมตรีสนิทมั่นนิรันดร
ใครมีทุกข์ขุกเคืองช่วยเปลื้องทุกข์ ใครไร้สุขเสริมสุขสโมสร
นึกอกเขาอกเราเฝ้าอาทร วายอาวรบุญบ่มสมเจตน์เอย

๒๑. สพฺพ ปาปสฺสอกรณํ กุศลสฺรูปสมฺปทา
สจิตฺต ปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธาน สาสนํ

การไม่ทำบาปทั้งปวง ยังกุศลให้ถึงพร้อม ทำจิตให้ผ่องแผ้ว นี่เป็นคำสอนของพระพุทธ

วันมาฆบูชาเวียนมาถึง เป็นวันซึ่งชุมนุมสงฆ์องค์อรหันต์
ล้วนเอหิภิกขุทั้งนั้น มิได้นัดหมายกันมาร่วมใจ
พระศาสดาตรัสโอวาทะปาฏิโมกข์ หลักโศลกสามประเด็นเป็นข้อใหญ่
ไม่ทำบาปทั้งปวงให้ล่วงไป ยังกุศลผลอำไพให้ถึงพร้อม
และทำใจบริสุทธิ์ผุดผ่องแผ้ว ตั้งจิตแน่วแนบเนียนเพียรถนอม
สุดถีวันสำคัญชวนกันประนอม จิตออมชอมร่วมกุศลผลเลิศเอย.

๒๒. สทฺธา ทุติยา ปุริสสฺส โหติ

ศรัทธาเป็นเพื่อนสองของคน

อันศรัทธาความเชื่อนี้มีความหมาย   อธิบายว่าเชื่องามตามเหตุผล
เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเห็นเป็นของตน   ทุกทุกคนรับสนองผลของกรรม
อีกเชื่อตามโอวาทพระศาสดา   ตถาคตโพธิสัทธาแนบถนำ
ทำดีชั่วได้ดีชั่วเพราะตัวทำ   ใช่อื่นนำกรรมลิขิตไม่บิดเบือน
ถ้าเชื่อดีเท่ากับมีเพื่อนสนิท   คู่ชีวิตเป็นเพื่อนสองประคองเหมือน
จะผิดถูกอย่างไรได้คอยเตือน   ไม่แชเชือนดีแท้เป็นแน่เอย.

๒๓. สํโวหาเรน โสเจยฺยํ เวทิตพฺพํ

ความเป็นผู้สะอาด พึงทราบได้ด้วยถ้อยคำสำนวน

ความเป็นผู้ที่สะอาดปราศสิ่งโทษา   เว้นจากโกรธโลภหลงสิ้นสงสัย
พึงทราบได้ด้วยถ้อยคำสำนวนใน   ละเมียดละไมไพเราะเสนาะนวล
เพราะวาจาเครื่องแสดงแห่งน้ำใจ   ส่อนิสัยตรงมั่นหรือผันผวน
เมื่อคิดดีพูดดีตามที่ควร   จึงชี้ชวนปากเป็นเอกเสกสรรคน
เมื่อพูดดีย่อมสมศรีสวัสดิชัย   ต้องการใดได้สมฤทธิ์ประสิทธิผล
ทั้งการบ้านการเมืองจะเรืองสกล   ด้วยแยบยลปิยะวาจาดังว่าเอย.

๒๔. ทิวา ตปติ อาทิจฺโจ   รตฺติยาภาติ จนฺทิมา
สนฺนทฺโธ ขตฺติโย ตปติ   ฌายี ตปติ พฺราหฺมโณ
อถ สพฺพ มโหรตฺตํ   พุทฺโธ ตปติ เตชสา
เอเตน สจฺจวชฺเชน   สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา

พระอาทิตย์ส่องสว่างในกลางวัน ส่วนดวงจันทร์แจ่มนภาราตรีศรี
กษัตริย์ทรงเครื่องรบสง่าถ้าอินทรีย์ พราหมณ์ผู้มีเกียรติพินิจกิจรุ่งเรือง
พระพุทธเจ้าใสสุกทุกเพรางาย พระคุณฉายเฉิดฉันบรรลือเลื่อง
ด้วยเดชะความมีสัตย์กระพัตร์ประเทือง สำเร็จเรื่องสวัสดีเป็นศรีตน
เพราะอดทนพากเพียรเวียนทำกิจ เป็นเนืองนิตย์สม่ำเสมอปรุงเปรอผล
อาทิตย์จัตรีกษัตริย์พราหมณ์งามถกล ถืออดทนเป็นตบะชำนะเอย.

๒๕. ยํ ลทฺธํ เตน ตุฏฺฐพฺพํ

ได้สิ่งใด พึงพอใจด้วยสิ่งนั้น

คนเรานี้แม้มีทรัพย์นับเป็นล้าน สุดประมาณไม่เพียงพอพะนอถึง
มีเพียงไรยังอยากได้ไม่คำนึง เบ่งตะบึงบุกหาตาเป็นมัน
จนกว่าคนมีความพอพะนอใจ มีเท่าไรเพียงพอใจคอมั่น
ได้สิ่งใดพึงพอใจด้วยสิ่งนั้น เท่ากับมีทรัพย์อนันต์อเนกนอง
เพราะสันโดษจัดเป็นทรัพย์นับประเสริฐ แสนเลอเลิศใดไม่เปรียบเทียบเป็นสอง
จึงควรรู้จักพอก่อธรรมครอง จักสมปองเป็นเศรษฐีดีนักเอย.

๒๖. อปฺปมตฺโต หิ ฌายนฺโต ปปฺโปติ วิปุลํ สุขํ

ผู้ไม่ประมาทพินิจอยู่ ย่อมถึงสุขอันไพบูลย์

บุคคลใดเกิดประมาทขาดสติ เหมือนเริ่มริหาที่ตายไม่หน่ายหนี
เพราะมัวเมาเฉาโฉดโทษมากมี เพิ่มทวีกิเลศตัณหาพาตัวทราม
เสพย์เครื่องดองของเมาเข้าตาร้าย แพร่ขยายประมาทยิ่งสิ่งคนหยาม
ไม่ประมาทพินิจอยู่จักดูงาม ย่อมถึงความสุขไพบูลย์เกื้อกูลตน

ฉะนั้นไซร้จึงได้ระลึกทั่ว อีกรู้ตัวอยู่เป็นนิตย์ประสิทธิผล
ใช้ปัญญาวิจารณ์แบบอย่างแยบยล พึงตั้งตนไม่ประมาทเช่นปราชญ์เทอญ.

๒๗. ภริยา ปรมา สขา ภตฺตา ปญฺญาณ มิตฺถิยา

ภริยาเป็นเพื่อนสนิท สามีเป็นเครื่องปรากฏของสตรี

พระท่านว่าภริยาคือยอดสหาย ร่วมเป็นตายร้ายดีไม่หนีห่าง
ร่วมทุกข์สุขปลุกปลื้มลืมระคาง ทั้งเป็นทางเนื่องหนุนสกุลวงศ์
ส่วนสามีเป็นศรีของครอบครัว เครื่องปรากฏเกียรติทั่วทั้งสูงส่ง
เป็นเสมือนไม้ท้าวยึดก้าวตรง ให้ดำรงเจริญมั่นนิรันดร
ในครัวเรือนจึงเหมือนวิมานสวรรค์ สบสุขสรรค์ภิญโญสโมสร
ยึดฆราวาสธรรมเทิดกำจร จะถาวรอยู่เย็นเป็นนิตย์เอย.

สุขสาส์น

๒๘. สุขา สงฺฆสฺส สามัคคี สมคฺคานํ ตโป สุโข

ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกิดสุข
ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกันให้เกิดสุข

หมู่ใดมากมั่นด้วย สามัคคี ธรรมแฮ
สังคหวัตถุมี มากได้
อรยทานอีกปิยะวจี พจน์กล่าว เพราะแล
ทำสิ่งเป็นประโยชน์ให้ อีกตั้งต้นตนเสมอ

สำเสนอเพ็ญเพาะพ้อง ความเพียร
สิ่งยากไป่อาเกียรณ์ เสร็จพร้อม
จักสบสุขจำเนียร เป็นนิจ
ชาวชาติไทยจุ่งห้อม ห่อด้วยคุณธรรม

หากทำได้ดั่งนี้ ทั่วพลัน
ธรรมจะช่วยคุ้มกัน สิ่งภัย
ด้วยเดชรัตนตรัยอัน ประเสริฐ
จงประสิทธิ์พรชัยคล้าย คลาดพ้นภัยพอง โสตถิเทอญ.

๒๙. อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ

ตนแล เป็นที่พึ่งของตน

พุทธพจน์ตรัสไว้ให้ตรองตริ อัตตาหิอัตตะโนนาโถ
พึ่งเผิน ๆ นึกขวาง ๆ ว่าวางโต หยิ่งยะโสไม่คำนึงพึ่งผู้ใด
แท้ท่านสอนให้พึ่งตนก่อนคนอื่น ทำตนดื่นเตือนตนวิมลให้
ตนของตนไม่มานะจะพึ่งใคร ช่วยตนได้คนอื่นช่วยอำนวยดี
ฉะนั้นพุทธศาสนิกชนเร่งขวยขวาย จงมุ่งหมายช่วยตนพลันขมันขมี
ถึงจนยากบากบั่นขยันทวี เพียรเต็มที่พ้นทุกข์สบสุขเอย.

๓๐. หิริโอตฺตปฺปิยณเฌว โลกํ ปาเลติ สาธุกํ

หิริและโอตตัปปะ ย่อมรักษาโลกไว้เป็นอันดี

โลกจะตั้งอยู่คงดำรงมั่น เพราะมีธรรมสำคัญคอยรักษา
คือหิริ โอตตัปปะจะพรรณนา ท่านเรียกว่าธรรมเป็นโลกบาล
หากหญิงชายไม่ละอายการทำชั่ว หรือไม่กลัวบาปร้ายหมายจองผลาญ
ต่างก่อเหตุยุ่งใหญ่ด้วยใจพาล โลกจะลาญแหลกสลายทำลายลง
หากทุกคนละอายใจไม่ทำชั่ว และหวั่นกลัวบาปไว้ไม่ไหลหลง
ทุกชุมชนทั่วโลกโชคชูคง จะอยู่ยงเป็นสุขทุกเมื่อเทอญ.

สิกขศิลป์สดุดี

ทศนักข์ประชุมกระพุ่มหัตถ์ นบพระไตรรัตนเลิศประเสริฐศรี
คุรุเทพอีกคเณศร์บดี จอมพิธีครูศิลปมวล
โปรดบันดาลให้สัมฤทธิ์ประสิทธิ์สม อภิรมย์สิ่งชอบประกอบถ้วน
การศึกษาศิลปการโอฬารล้วน สุประโยชน์โดยควรทุกประการ
ให้ชาติไทยเจริญเด่นเพ็ญพิพัฒน์ ทั้งราษฎร์รัฐปรีเปรมเกษมศานต์
ทั้งอยู่เย็นเป็นสุขในทุกกาล ปณิธานพรพร้องซ้องชะโย.

สักรวาเกิดมาในชาตินี้ ควรจะมีคติธรรมประจำเสมอ
ลัทธิใดศาสนาใดให้คุณเลอ ย่อมปรุงเปรอละชั่วมั่วแต่ดี
ศาสดาทุกท่านมีมานมุ่ง จะผดุงมนุษย์ให้ไพบูลย์ศรี
ขอแต่ศาสนิกชนหวังผลทวี ยึดคำสอนเต็มที่สบสุขเทอญ.

อันว่าคุณบิดาและมารดร เทียบธรณีสาครและภูผา
ท่านถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงเรามา เท่าเทียมชีวาหาใดทัน
อีกทั้งคุณครูบาและอาจารย์ ยากจะเทียบเปรียบปานเปี่ยมมหันต์
ประสาทประสิทธิ์วิทยาสาระพัน ได้รู้สรรพ์สิ่งควรรู้ช่วยชูตน
อันคนดีต้องมีกตัญญู กตเวทีอยู่ทุกแห่งหน
เกิดเป็นคนต้องเป็นผู้รู้คุณคน จะสบผลสวัสดีเป็นศรีเอย.

อาจาริย ศีรวาทย์

ส่องมือถือดอกไม้และธูปเทียน จบขึ้นเจียนศิโรเพศวิเศษสรรพ์
นบอาจารย์ผ่านอดีตปัจจุบัน ด้วยจิตอันผ่องแผ้วและภักดี
พระคุณท่านเหลือล้นคณนา ให้วิชาชูช่วยอวยส่งศรี
พุทธ จริยะ พละ ทวี ด้วยเมตตาอารีกรุณา
แนะนำดีให้เรียนดีมีมานะ บอกศิลปะหมดให้ไม่กังขา
ยกย่องศิษย์ปรากฏยศลือชา คอยป้องกันทุกทิศานุทิศไป
ศิษย์จะต้องปองคำนับรับใช้ท่าน ด้วยอาการเชื่อฟังไม่นั่งไถล
อุปฐากพันผูกให้ถูกใจ ศิลปเรียนไว้โดยเคารพ
เมื่อต่างฝ่ายต่างทำตามหน้าที่ มิ่งมงคลก็จะมีมาบรรจบ
จตุรพิธพรเลิศประเสริฐครบ ตามขนบแบบแผนโบราณมา
อันความกตัญญูกตเวที เป็นนิมิตของคนดีมีสง่า
ครูกับศิษย์จึงสวัสดิวัฒนา การศึกษาจำเริญเลิศเชิดชัยชะโย.

ผึ้งหลวง มีนิสัยแหนหวงรังนักหนา
คอยป้องกันไพรีมาบีฑา ขยันหาเสบียงไว้เลี้ยงกาย
ร่วมรักสามัคคีกันดีอยู่ เสียสละเพื่อหมู่คณะหมาย
เคารพรักนับถือผู้เป็นนาย รังสบายมีระเบียบเรียบน่าชม
เป็นตัวอย่างในทางแสวงหา สะสมสิ่งได้มาเป็นปฐม
ถือขยันหมั่นเพียรเป็นอารมณ์ น้อมนิยมเป็นนิสัยใฝ่ดีเอย.

ผีเสื้อ

ยามโบกบินบึกอร่ามงามสคราญ
เจ้าเกิดมาสำหรับประดับโลก
ไม่ส่อเสียดเบียดเบียนแก่ใครใคร
บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ผู้อื่นทั่ว
มีมานะพยายามทำความดี

ช่างงามเหลือรูปสุนทรดูอ่อนหวาน
ดูดั่งเยาวมาลย์เมื่อเยาว์วัย
ลืมวิโยคเมื่อชมชิดพิสมัย
บำรุงใจบำรุงตาน่าปรานี
ไม่เกลือกกลั้วชั่วร้ายคอยหน่ายหนี
เหมือนดรุณีอนุกาชาดเอย.

ไก่งาม

มีหงอนสวยเป็นสง่าอาอินทรีย์
ไก่ตัวผู้รู้จักรักลูกเมีย
ไก่เมียเลี้ยงลูกดีมีพยายาม
ถึงยามขันขันเพราะเสนาะจ้า
เป็นตัวอย่างความขยันหมั่นเป็นทุน

ดูไม่ทรามขนระยับสลับสี
ทั้งสร้อยคองามดีหางก็งาม
หมั่นคุ้ยเขี่ยอาหารให้ไม่เกรงขาม
หนักในความเมตตาและการุณ
ถูกต้องตามเวลาไม่ว้าวุ่น
สนับสนุนตรงเวลานักหนาเอย.

นกยูง

ขนสีสอดสลับระยับมัน
ยามเยื้องยาตรพิลาศดั่งนางใน
ยามรำแพนฟ้อนร่ายส่ายไปมา
เปรียบคนงามงามพร้อมละม่อมละไม
มีคุณงามความดีเป็นศรีมิตร

งามจรูงจรัสเลิศเฉิดฉัน
เลื่อมลายพรายพรรณลออตา
ละมุนละไมละเมียดดีมีสง่า
แววหางงามนักหนาช่างน่าพิศ
งามร่างกายงามใจงามจริต
ก็จะได้ชื่อสถิตคู่โลกเอย.

คติของเรื่องนี้มีอยู่ว่า ของบรรดาสิ่งใดในโลกผอง
ล้วนเป็นเครื่องรองรับประคับประคอง ลำสนองเกิดประโยชน์อเนกอนันต์
ธรรมดาเกิดมาแล้วต้องตาย ทิ้งร่างกายเปื่อยเน่าเศร้ามหันต์
คงความดีชั่วไว้ให้เห็นกัน เพราะฉะนั้นพึงกระทำแต่ความดี
กองอนุกาชาดมีมาตรมุ่ง จะผดุงเด็กให้ไพบูลย์ศรี
อบรมให้ทำประโยชน์โภชน์ผลทวี ตามวิถีวัฒนธรรมประจำเทอญ.

คิดไปใจหายไม่วายโศก ดั่งเดือนดับลับโลกไม่แลเห็น
จะแลเหลียวเปลี่ยวเปล่าเศร้าทรวงเย็น ไหนจะเว้นโศกาเผ้าอาดูร
อยู่หลัดหลัดพลัดพรากไปจากอก ต้องฟูมฟกราวชีวิตปลดปลิดสูญ
โศกจะเสริมเพิ่มทุกทีทวีคูณ ใครจะช่วยอนุกูลให้โศกคลาย
พระท่านว่าความพลัดพรากจากเป็นทุกข์ ยึดธรรมปลุกปลอบใจให้เสื่อมหาย
สภาวธรรมเป็นจริงทั้งหญิงชาย ค่อยคลี่คลายทุกข์ตรึกนึกถึงธรรม

สักรวามาอยู่ศิริราช

เพราะอาพาธแรงรุมประชุมไข้
เส้นโลหิตในสมองแข็งแรงหัวใจ
ต้องอาศัยแพทย์ผู้รู้วิชา
เป็นพระคุณล้นเหลือที่เจือจาน
ได้เอาภารทุกอย่างช่างจัดหา
ขอกุศลพึงส่งจำนงพา
เสวยสุขทุกเวลาอย่าคลายเอย.

๑๕ มิ.ย. ๒๕๐๒

จำใจจำจากแล้ว ศิริราช
เพราะว่าคลายอาพาธ มากแล้ว
ด้วยความเก่งสามารถ ของแพทย์
บุญจุ่งส่งสุขแผ้ว ผ่องพ้นภัยพาล โสตถิเทอญ.

นานาประพันธ์

โอ้อนาถ วาสนา ชะตามนุษย์
เป็นแสนสุด วิโยค โศกประจักษ์
พระท่านว่า โศกเกิด จากของรัก
ภัยก็มัก เกิดจากรัก อย่างเดียวกัน
ทั้งคติ ในพระพุทธ ศาสนา
ท่านบ่งว่า กรรมจำแนก แจกสัตว์มั่น
ทำดีชั่ว ไว้อย่างไร ได้อย่างนั้น
จึงควรหมั่น ทำดี เป็นศรีตัว
ทำอะไร ใคร่ครวญ ให้ถ้วนถี่
อย่าเร็วรี่ เอาแต่ได้ จักใฝ่ชั่ว
ชั่วไปแล้ว รังจะต้อง ช้ำหมองมัว
จะแก้กลั้ว อย่างไร ไม่หายเอย.

อันมารดา บิดา ท่านว่าไว้ ยอดดวงใจ ของบุตร สุดส่งสาร
ยกเป็นพรหม คุณอะเคื้อ เอื้อเอาภาร เป็นอาจารย์ สอนสั่ง ดั่งเดิมมา
ทั้งเป็นมิตร ในเรือน เพื่อนคู่ยาก ท่านตร่ำตราก เพื่อบุตร สุดจักหา
ทะนุถนอม กล่อมเกลี้ยง เพียงชีวา โดยมุ่งหน้า อยากให้ ลูกได้ดี
ลูกควรตั้ง ปฏิญญา บูชาคุณ ด้วยค้ำจุน สกุลวงศ์ ส่งศักดิ์ศรี
จงดูเยี่ยง อย่างหงส์ คงดีทวี ไร้ราคี กลัวเกลือก ด้วยเปือกตม
พึงเลิกละ ผละจริงๆ จากสิ่งชั่ว มุ่งใจมั่ว มั่นดี มากมีถม
ยึดพระธรรม ล้ำวิสุทธิ์ พุทธนิยม สัมฤทธิ์สม อภิชาติ พิลาศเอย

“ฤดูกาล”

ฤดูกาล เครื่องรำคาญของมนุษย์สุดจักขัน
ต่างจู้จี้บ่นว่าสาระพัน ใครจักสรรพันผูกให้ถูกใจ
ฤดูฝนก็บ่นว่าแฉะเฉอะ สกปรกเลอะเทอะหาน้อยไม่
จะไปไหนไม่ตลอดโปร่งปลอดใจ ฝนเจ้ากรรมทำให้ต้องเปียกปอน
ฤดูหนาวก็ว่าหนาวเย็นร้าวทั่ว สั่นระรัวเหมือนเป็นไข้ใจข้อนข้อน
ไม่อยากลุกขึ้นพรากจากที่นอน ห่มผ้าซ้อนห่อนหายเย็นไม่เห็นดี
ฤดูร้อนว่าร้อนเหลือจนเหงื่อไหล ร้อนราวไฟอัคนิรุทธมาจุดจี้
หลบไปไหนไม่พ้นร้อนสักที ร้อนอย่างนี้ร้อนรุ่มกลุ้มใจตาย
เทวดาผู้คุมฤดูกาล แทบจะพาลเป็นบ้าน่าใจหาย
ทำไม่ถูกใจมนุษย์สุดเสียดาย เพราะต่างหมายเอาแต่ใจไม่ไหวเอย ฯ

ไทรโยค

๑. ประชาราษฎร์ปรีเปรมเกษมสานต์
ด้วยทีฆายุกุมารเถลิงถวัลย์
(สร้อย) พระเอย ทรงพระเจริญชัย (รับ)

๒. รับราชัยสวรรค์คืนชื่นชีวัน
จึ่งชวนกันแซ่ซ้องพร้องพรชัย
(สร้อย) ขอทรงเสวยสุข ปลุกปลื้มพระทัย
ประสงค์สิ่งใด จงได้ประสิทธิ์พร
ทรงเกียรติทรงยศปรากฏกำจร (รับ)

๑. เพราะพระทรงยึดมั่นในธรรมะ
บ่มตบะขันติมั่นไม่หวั่นไหว
(สร้อย) พระเอย พระคุณคงคู่ฟ้า (รับ)

๒. ไม่คิดสั้นมั่นมานเห็นกาลไกล
เป็นฉัตรไชยดำรงมั่นนิรันดร
(สร้อย) ขอพระเจริญยิ่ง เป็นมิ่งนรากร
สมหวังดั่งพร อนุสรณ์ถวายไท
ทรงศักดิ์ทรงเดชปกเกศตลอดไป (รับ)

แม่ศรีทรงเครื่อง (ตับนกโพระดก)

๑. เสียงยอพระคุณดิลก พระบารมีปกทั่วหนไหน
(สร้อย) พระพุทธเจ้าข้า พระกรุณามากกระไร
ขอพึ่งพระเดชปกเกศไป พระพุทธเจ้าข้าเอย

๒. พระปรีชาแน่เห็น พระปัญญาเป็นศักดิ์ศรี
(สร้อย) พระพุทธเจ้าข้า พระเมตตาปรานี
ราษฎร์เกษมเปรมปรี พระพุทธเจ้าข้าเอย

๓. ราษฎร์ร่วมรักสมัครสมาน มอบกายถวายปราณ
แด่พระภูบาลยิ่งนัก

(สร้อย) โบราณท่านว่าไว้ ว่าทรงชัยคือปิ่นปัก
เลี้ยงราษฎร์เหมือนบุตรสุดที่รัก พระพุทธเจ้าข้าเอย

๔. เอ๊ะนึกพระคุณขึ้นทีไร ความภักดีจรดใจ เจิดอำไพกระจ่างจ้า
(สร้อย) จอมกษัตริย์ปกทั่วถิ่น ปิยะนรินทร์สุดจักหา
พระพุทธเจ้าข้า พระอยู่คู่ฟ้าเถิดเอย

ยูงรำแพน (ไทรโยค)

๑. มยุราพาคู่เป็นหมู่ร่อน
พ่ายฟ้อนรำแพนแสนจะสวย
(สร้อย) งามเอย ใครจะได้เคยเห็น (รับ)

๒. กางปีกหลีกสลอนอ่อนระทวย
หางสลวยแวววลับระยับตา
(สร้อย) ต่างคึกลำพอง เริงร้องตามภาษา
เสียงซาบซ่า เสียงดังมากะโต้งโห่ง
เสียงดังก้อกก้อก ๆ กะโต้งโห่ง (รับ)

๑. ยามเยื้องงามเยื้องช้ำเลืองเดิน
เด่นดั่งนารีเมินเมียงมองหา
(สร้อย) สวยเอย นานจะได้พบเห็น (รับ)

๒. มยุเรศร่ายเรียงเคียงมยุรา
ดูช่างแสนหรรษาพาชวนชม
(สร้อย) กรีดกรายย้ายยัก น่ารักภิรมย์
เย้ายวนนิยม ดูช่างสมทุกคู่ไป
แต่ละคู่ แต่ละคู่ พาหมู่เหินไกล (รับ)

อันบุปผามาลาดาระดาษ แลพิลาสพร้อมสิ้นทั้งกลิ่นสี
แลสลับซับซ้อนดูอ่อนดี ล้วนเป็นที่เพลิดเพลินเจริญตา
บ้างดอกงามอร่ามระยับสวยจับจิต แต่ไร้กลิ่นประทินติดชื่นนาสา
บ้างดอกเล็กไม่อร่ามงามจับตา แต่ทว่าระรวยรื่นชื่นสุคันธ์
บ้างดอกงามกลิ่นหอมย้อมสีสด เรณูรสเปล่งสกาวคราววสันต์
เหมือนนารีดีพร้อมละม่อมครัน ควรเสกสรรเป็นศรีสตรีเอย

ดอกสีขาวมลิซ้อนกลิ่นอ่อนขาว งามสกาวบริสุทธิ์พุทธิผล
ทั้งกลีบสีละเมียดละมุนคุณวิมล หมายยุบลพระคุณแม่แผ่นิยม
ดอกสีม่วงบัวสัตบงกช ดูงามงดแสนงามอร่ามสม
หมายถึงพุทธศาสนาพาภิรมย์ น้อมนิยมไตรรัตน์จัดบุญชัย
เหมือนมนุษย์มีระเบียบเรียบร้อยดี จะเป็นศรีนวลละอองงามผ่องใส
พรั่งพร้อมวัฒนธรรมประจำใจ ยึดหลักชัยกตัญญูกตเวที
คุณของแม่ใหญ่เยี่ยมเทียมภูผา ใหญ่กว่าพื้นพสุธานทีศรี
เทิดคุณแม่เลิศสุดสดุดี ตามวิถีวัฒนธรรมแสนล้ำเอย

คุณแม่　　เป็นของแน่ยกนิยมพรหมของบุตร
เพราะมีพรหมวิหารธรรมนำยึดยุด　　พระคุณสุดที่จะสรรพรรณนา
จะเปรียบล้นดินฟ้ามหานที　　พระคุณแม่ยังมีมากยิ่งกว่า
ท่านเปี่ยมด้วยเมตตากรุณา　　มุทิตาอุเบกขาอย่างพร้อมมูล
ถึงวันแม่คิดคุณแม่กตัญญู　　จะเชิดชูกตเวทีมิสูญ
อุทิศกายและน้ำจิตคิดเทอดทูน　　เพื่อเกื้อกูลคุณแม่จอดแดเอย

ยามดึกเดือนหงายพระพายพัด　　น้ำค้างหยัดเป็นละอองฟะฟองฝอย
ต้องพฤกษาติณชาติดูหยาดย้อย　　ราวหิ่งห้อยย้อยระยับวะวับตา
น่ารื่นรมย์ธรรมชาติพิลาสงาม　　ไม่อร่ามหว่ยรับกับหุบผา
ชวากเวิ้งหว่างละเมาะเลาะคงคา　　ดูถิ่นท่าแม้นเขียนแนบเนียนดี
เสียงเรไรร้องหริ่งยิ่งชวนฟัง　　เสียงโด่งดังกวางร้องก้องไพรศรี
เสียงน้ำตกซ่าซ่าชั่วตาปี　　แว่วชนีหวนโหยโอดโอยครัน
หอมกลิ่นบุปผานานาชนิด　　ดั่งประดิษฐ์เช่นว่าบุหงาสวรรค์
โรยระรื่นชื่นอุรากว่ารำพัน　　ดุจฝันถึงสภาพพิมานฟ้า

นี่แหละพึงคิดมิตรทั้งหลาย　มัวงมงายหลงระเริงเสียเต็มที่
หาเมื่อนี้ไว้เมื่อหน้าชั่วตาปี　จะไม่มีวันอดหมดหนทาง
จงเพียรหาเพียรรักษาเพียรสะสม　เพียรอบรมจิตใจไว้ทุกอย่าง
ความเพียรล่วงทุกข์ได้ไม่ละวาง　จงเอาอย่างมดเห็นเป็นตำรา
ไม่มัวแต่ผลัดวันประกันพรุ่ง　ควรจะมุ่งจัดแจงแสวงหา
เลี้ยงชีวิตได้รอดตลอดมา　จะชักพาให้สบายเมื่อปลายมือ

อันพระมงกุฎเกล้าเจ้าชีวิต　ทรงประสิทธิ์วิทยาสง่าสรรพ์
จรรโลงรัฐปกหล้าประชานันท์　เฉลิมขวัญธีรราชของชาติไทย
ข้าขอเทิดพระคุณอุ่นเกศา　ด้วยสัตยาศรีพิพัฒน์นิรัติศัย
อีกบุญส่งทรงเกษมเปรมฤทัย　สถิตในพิมานมาศไพลาสเทอญ

เราลูกเสือเชื้อไทยมีใจกล้า　สืบเชื้อมาจากองค์พระทรงศรี
พระรามาธิบดินทร์ปิ่นโมฬี　องค์พระธีรราชเจ้าของชาวไทย
พระโปรดเกล้าก่อกำเนิดเกิดปฐม　ทรงอบรมศิลปกิจและนิสัย
ให้รักชาติรักศักดิ์รักวินัย　รักวาจาว่าไว้ต้องทำตาม
คติว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์"　คงกระพัดอยู่กับใจไม่หวาดหวาม
ลูกผู้ชายไว้ลายให้ลือนาม　ทุกเขตคามสมลูกเสือเชื้อไทยเอย

นอนเสียเถิดบุญปลูกลูกของแม่ เป็นบุญแท้ได้เจ้ามาเฝ้าถนอม
เจ้าบุญปลอดยอดชีวาอย่าตรมตรอม จะเห่กล่อมให้สบายวายทุกข์ทน
จงเลี้ยงง่ายว่าง่ายวายโศกเศร้า เกียรติของเจ้าจะต้องไกลไปทุกหน
หมั่นศึกษาเล่าเรียนเพียรอดทน อย่าซุกซนให้มากจะยากนาน
เป็นลูกดีของแม่แน่ใจนัก จงประจักษ์ดีเด่นเป็นแก่นสาร
เป็นที่พึ่งต่อไปให้ยาวกาล วิชาชาญเชี่ยวไว้ไม่ทรามเอย

สำราญเหลือเมื่อยามภิรมย์สุข ปลดเปลื้องทุกข์สิ้นเหนื่อยปวดเมื่อหาย
อยู่พร้อมหน้าเมียลูกผูกใจสบาย สำเริงกายสบายใจไปทุกทาง
ยามกินเมียนั่งเคียงเพียงจะป้อน ถึงยามร้อนพัดให้ไม่มีห่าง
ยามพร่ำพลอดฉอดฉอเลาะออเซาะพลาง เมื่อยามว่างปรนนิบัติไม่ขัดเคือง
มีลูกคอยปลุกเปรอบำเรอสุข ให้วายทุกข์ชื่นใจพิไรเลื่อง
ยามนอนนอนเรียงเคียงประเทือง ฟูใจเฟื่องราวสวรรค์ชั้นฟ้าเอย

อันมาลีแม้จะมีเจ้าของหวง ยามผลิตวงดอกช่อลออไสว
มักมีผึ้งแมลงภู่แม้อยู่ไกล มาเกลือกใกล้เชยเกษรขจรขจาย
อันนารีมีคู่ครองอยู่แล้ว วางจิตแน่วระวังอยู่ไม่รู้หาย
ก็อาจมีบุรุษล้ามากล้ากราย เช่นเชิงชายชอบลองประคองชม
คุณสมบัติสตรีอยู่ที่ศักดิ์ ถนอมรักเกียรติไว้ให้ชื่นฉม
แนบสนิทผูกจิตอยู่กับคู่ภิรมย์ จึงนิยมว่าเป็นศรีสตรีเอย

พิศพรรณบุปผานานาชนิด เจิดวิจิตรเจริญล้นทั้งกลิ่นสี
เป็นเครื่องช่วยให้สำราญบานฤดี เพราะมาลีกลิ่นฟุ้งจรุงใจ
ยามดอกไม้ช้อยชดสดอร่าม ทั้งกลิ่นหอมงดงามตามวิสัย
พอเหี่ยวแห้งเหือดหวงร่วงโรยไป ไม่มีใครจะถนอมไว้ดอมดม
เปรียบสัตว์โลกให้เห็นเป็นธรรมชาติ แรกผุดผาดแล้วเปลี่ยนมาชราถม
ในที่สุดก็สลายวายนิยม อยู่แต่ดีชั่วชมภิรมย์เอย

งามระยับจับอุระสระในบ้าน ดูตระการบัวมากหลาก ๆ สี
ทั้งเหลืองขาบขาวแดงแข่งระวี กลีบบานคลี่ชูสลอนเกษรขจาย
ปวงมัจฉาคลาคล่ำผุดดำด้น บ้างเวียนวนเคียงเคล้าต่างเหล่าหลาย
อีกทั้งมีหมู่แมลงชอบแฝงกาย โดยมุ่งหมายซาบรสสุคนธา
ลมรำเพยเชยพัดสะบัดโบก ก้านบัวโยกสอดส่ายทั้งซ้ายขวา
ช่วยชุบชูให้ระรื่นชื่นชีวา ธรรมชาติช่วยพาผาสุกเอย

อันความรักนี้หรือคือความสุข แต่ทางธรรมท่านว่าทุกข์เพราะรักเหลิง
เมื่อพลาดรักหักสวาทขาดกระเจิง ทุกข์ดั่งเพลิงร้อนรุมสุมดวงใจ
แต่รสรักท่านว่าหวานปานน้ำอ้อย แม้รักน้อยรักให้จริงยิ่งสดใส
ถ้ารักจืดชืดขมระทมใน หมดอาลัยทุกอย่างเพียงวางวาย
อันความโศกเกิดจากรักประจักษ์แน่ ภัยรังแกก็เพราะรักประจักษ์หลาย
รักก็รักอย่าให้หลงงงงมงาย ควรแม่นหมายพุทธธรรมประจำเทอญ

ไม้งามย่อมมีหนามเป็นเครื่องป้อง คนงามมีธรรมครองเป็นศักดิ์ศรี
จึงจะพบสมซึ่งความดีทวี แม้เข้าที่อับจนก็พ้นภัย
ฉะนั้นพึงน้อมธรรมประจำจิต ประพฤติธรรมเป็นนิตย์จิตผ่องใส
ธรรมรักษาผู้ประพฤติยึดธรรมไซร้ เกิดชาติใดพ้นทุกข์สบสุขเอย

วันเอ๋ยวันเด็ก เป็นเรื่องใหญ่ใช่เรื่องเล็กควรคิดเห็น
เพราะผู้ใหญ่มาจากเด็กเล็กเคยเป็น เด็กก็เช่นคือผู้ใหญ่ในต่อมา
เมื่อเด็กดีชี้อนาคตกาล ผู้ใหญ่ดีมีหลักฐานในเบื้องหน้า
ถ้าเด็กชั่วผู้ใหญ่ชั่วอย่ามัวช้า พึงมุ่งหน้าวางรากฐานเห็นกาลไกล
สอนเด็กให้อายชั่วกลัวต่อบาป ไม่ทำหยาบหน้าด้านพาลเหลวไหล
รู้จักการเสียสละชนะใจ อีกสอนให้พูดดีมีวาจา
ให้รู้จักวางตนสมต้นปลาย อีกขวนขวายประโยชน์ใหญ่ในภายหน้า
เพาะน้ำใจให้รักนักกีฬา รู้รักษาตนได้ไม่เลวทราม
บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้จักร่วมสามัคคีไม่มีหยาม
รู้พึ่งตนทนอุตส่าห์พยายาม หากทำตามนี้ได้ไม่เดือดร้อน
ข้อสำคัญคือผู้ใหญ่อย่าใฝ่ชั่ว จงทำตัวให้เด็กเห็นเป็นอย่างก่อน
จงเลิกการเห็นแก่ตัวมัวอาวรณ์ อย่าว่าสอนทำได้เด็กไทยเจริญ

เสียดายดวงพวงบุปผาผกามาศ ต้องนิราศร้างต้นเพราะคนสอย
เมื่อแย้มกลีบจีบแฉล้มดูแช่มช้อย ทั้งภู่ผึ้งใหญ่น้อยต่างเวียนตอม
เหมือนสตรีสวยสดหมดมลทิน บุรุษยินชื่อไกลเกลือกใกล้หอม
หากไว้ศักดิ์รักศรีมุ่งดีดอม จักถนอมเกียรติ์ฟุ้งจรุงเอย

สุขใดใดไม่เทียบเปรียบความหวาน เหมือนสุขบ้านแสนสุขเปลื้องทุกข์หาย
พร้อมพ่อแม่เมียลูกปลูกปลื้มสบาย มิได้วายว่างสุขทุกคืนวัน
อันลาภยศสรรเสริญและความสุข นินทาทุกข์เสื่อมไปมิได้มั่น
โลกเป็นอยู่อย่างนี้มีคู่กัน ควรสำคัญอย่าติดสนิทใจ
ยึดพระธรรมนำใจให้สร่างโศก พ้นวิโยคเพราะประพฤติยึดธรรมได้
ธรรมรักษาผู้ประพฤติยึดธรรมไซร้ ตลอดไปสุขสวัสดิ์พิพัฒน์เทอญ ฯ

โอ้อนาถวาสนาชะตาหนอ หรือกรรมก่อเก่าสร้างแต่ปางหลัง
แม้เกิดมาเป็นมนุษย์สุดประทัง ทุกข์ประดังแดดิ้นสิ้นปัญญา
แสนอาภัพอับญาติทิ้งขาดมิตร ใช้ชีวิตยากเข็ญเป็นสุดหา
อีกไร้ทรัพย์นับไม่มีที่พึ่งพา ต้องเอกาอ้างว้างช่างตรอมตรม
ทำไฉนจึงจะได้มีคู่คิด ช่วยปลอบจิตให้ระรื่นวายขื่นขม
เหมือนเถาไม้ได้ร้านตระการชม อภิรมย์ชูชื่นทุกคืนวัน

พิศดูสิ่งนานาบรรดาพิลาส ว่ากันว่าธรรมชาติช่วยเสกสรร
สำหรับไว้ประดับโลกเชิดโชคครัน เสพมหันตะสุขรื่นชื่นชูใจ
เฉกปวงพันธุ์บุปผามาลาเลิศ อีกก่อเกิดส่ำสัตว์ทั้งน้อยใหญ่
ภูมิประเทศถิ่นเขาลำเนาไพร ชลาลัยท้องฟ้าสง่าตระการ
เมื่อมีดีย่อมมีชั่วกลั้วคลุกเคล้า เมื่อมีสุขย่อมมีเศร้าสอดประสาน
เพราะบุญธรรมกรรมแต่งแบ่งบันดาล ประณิธานดีไว้ไม่เสื่อมเลย

อันมาลีที่งามตามธรรมชาติ ดูผุดผาดหมดจดสวยสดใส
สลับสีสอดแซมแกมละไม เพื่อหาให้พิศเพลินเจริญตา
บ้างมีกลิ่นสุวคนธ์วิมลหอม ราวจะน้อมดวงหทัยให้ฝันหา
ปรุงให้สับความระรื่นชื่นวิญญา พระพายพากลิ่นจรุงฟุ้งไปไกล
เหมือนผู้ดีมีศีลธรรมวิสุทธิ์ เกียรติงามดุจมาลีเลิศประเสริฐไฉน
คุณธรรมแพร่กระฉ่อนขจรไป ทวนลมได้ดีกว่ามาลาเอย

ขึ้นชื่อว่าธรรมดาแห่งความรัก เมื่อประจักษ์ปรากฏมีขึ้นที่ไหน
ย่อมยังให้วุ่นง่านพลุ่นพล่านใจ บ้างก็ได้ความสุขบ้างทุกข์ระทม
เพราะความรักมีทั้งหวานสมานจิต บางทีก็แผลงฤทธิ์พิษขื่นขม
เหมือนกับไฟใช้ดีมีคุณอุดม หากใช้ผิดโทษทับถมระดมร้อน
ท่านจึงว่าภัยโศกเกิดจากโรครัก พึงประจักษ์แม่นยำตามคำสอน
ถ้ารักตนพึงทำตนพ้นอาวรณ์ เอื้ออาทรธรรมเลิศประเสริฐเอย

เจ้าปักเป็นอาศรมจงกรมเขต ของพระเวสสันดรบวรศีล
อันมีในพระชาดกยกระบิล เพื่อเชิดชื่นชูขานทานบารมี
แลเห็นเขาวงกฏเป็นลดหลั่น ยามสายัณห์อาทิตย์ต้องส่องแสงศรี
ดูแดงเหลืองม่วงระยับขลับขจี โกรกนทีตกกระเซ็นเป็นท้องธาร
พฤกษาดกดารดาษกลาดไสว สัตว์น้อยใหญ่เริงร่าหาอาหาร
มีสระบัวชูดอกออกตระการ สมสถานเจริญพรตสวยสดแล

ดอกไม้งามต้องมีหนามเป็นเครื่องป้อง กันภัยผองมิให้ต้องละอองศรี
คุณธรรมเลอเลิศประเสริฐดี จะเป็นเครื่องคุ้มสตรีให้ทรงคุณ
อันดอกไม้ปล่อยไว้ตามประสา จะเสื่อมค่าเสื่อมกลิ่นประทินฉุน
หากนำมาจัดระเบียบเรียบละมุน จะเกริกกรุ่นสอดระยับงามจับตา
อันสตรีทรงศรีวิลัยศักดิ์ พร้อมด้วยหลักประพฤติดีสุดที่หา
งามทั้งกายงามทั้งใจใฝ่วิชา ก็จะพาสกุลเฟื่องกระเดื่องเอย

คิดขึ้นมาน่าขันบันเบาหรือ โลกนี้คือความไม่แน่สุดแปรผัน
ประเดี๋ยวดีประเดี๋ยวร้ายมิวายวัน ยิ่งกว่านั้นอลเวงทุกเพลงกาล
บ้างสว่างมาดีทีกลับมืด บ้างมาชืดมัวลับกลับไพศาล
บ้างมามืดกลับมืดอืดอาดนาน บ้างสำราญมาสว่างกระจ่างไป
ท่านจึงว่ากรรมผู้แยกจำแนกสัตว์ ให้ทราบชัดและปราณีตจารีตไสว
เมื่อพบโศกพบสุขหรือทุกข์ภัย พึงหัวเราะเยาะให้แก่กรรมเทอญ

เป็นสตรีนี้ยากลำบากแสน
ต้องรู้แผนของผู้ชายมุ่งหมายเหมาะ
เพราะโดยมากวนเวียนเพียรมาเต๊าะ
ทำฉอเลาะทีเล่นและที่จริง
ยิ่งเป็นตัวขรัวครูภูมิผู้ใหญ่
เดินแบบเสือหยอกไก่ไม่สุงสิง
เผลอไม่ได้แตะอั๋งนั่งแอบอิง
เห็นผู้หญิงเป็นเครื่องเล่นเช่นตุ๊กตา
ท่านเปรียบว่าโรคหลายร้ายกว่าเสือ
ขอให้เชื่อว่าผู้ชายยิ่งร้ายกว่า
ชายไร้ธรรมควรจำเป็นตำรา
เป็นโจรล่าพรหมจรรย์บั่นหญิงเอย

หญิงสาวคราวรุ่นกำดัดร่าง
ชอบครวญครางเรื่องรักชักเริงหลง
เล่นกับรักแรงราญหาญทระนง
แล้วก็คงอกหักเข้าสักวัน
เล่นอะไรไม่เล่นเล่นกับไฟ
เผลอเมื่อไรเดือดร้อนนอนกระศัลย์
ถึงน้ำตาตกในไผ่จาบัลย์
เพราะฉะนั้นรักคือโรคโศกภัยเอย

พ่อได้มีส่วนช่วยพัฒนาจิตใจของเยาวชนมาแล้วเมื่อครั้งกระโน้น โดยจัดการกระจายเสียงออกในรูปละครคติชีวิตในครอบครัว ให้ชื่อว่า "เรื่องสำหรับเด็ก" ซึ่งส่งกระจายเสียงในภาคกลางวันวันอาทิตย์ทางสถานีวิทยุเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ครั้งแรกทางห้องส่งศาลาแดงเป็นที่ตั้งโรงเรียนเตรียมทหารเดี๋ยวนี้ ต่อมาแสดงทางห้องส่งพญาไทปัจจุบันเป็นโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ ครั้งหลัง ๆ ยังมีการแสดงทางห้องส่งของกรมโฆษณาการตอนแรก ๆ ด้วย

ผู้ขับร้องและแสดงตลอดจนวงดนตรีไทย ในเรื่องสำหรับเด็กในยุคนั้น สร้างความประทับใจให้กับเยาวชนเป็นอย่างมาก ผู้ร่วมรายการในครั้งนั้นมีดังนี้.–

ผู้แสดงและขับร้อง

ศุกรหัศน์ — *คุณพิกุล พันธุมเสน*

คุณผออง แพทย์คดี — *คุณผอบ ธนะเสวี*

คุณอมร อนัมมนตรี — *คุณจิตรา พวงสถิตย์*

ม.ล. ชมัย สนิทวงศ์ — *ม.ล. มยุรี สนิทวงศ์*

ด.ญ. ภาวิณี เศวตนันทน์ — *ด.ช. พูลสวัสดิ์ ธีร์มากร*

ด.ช. สุเทพ อัญชัญวัต — *ด.ช. ชูวิทย์ อัคนีย์ยากร*

ด.ช. บุญเรือง วีร์สกุล — *ด.ช. ละเอียด ยืนยง*

ด.ช. อดิศักดิ์ เศวตนันทน์

ผู้บรรเลงดนตรีไทยประกอบ

คุณทองสุข คำศิริ *คุณแตร วิเศษประภา*

คุณต๋อง ตาบองครักษ์ *คุณสง่า พวงดอกไม้*

เชื่อว่าเยาวชนทุกรุ่นคงได้รับประโยชน์จากบทเพลงเหล่านี้ไม่มากก็น้อย จึงนำมาลงในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพพ่อ เพื่อเป็นวิทยาทานต่อไปอีกด้วย.

บทขับร้อง

จากเรื่องสำหรับเด็ก

ซึ่งส่งกระจายเสียงในภาคกลางวันวันอาทิตย์

ยุวชนสโมสร

ต้อยตลิ่ง

๑ หนูเอยจะบอกให้ เราเป็นไทยด้วยกันทุกคน
ต้องรักศักดิ์ของตน ไทยทุกคนไม่เป็นทาษใคร
เพราะบิดาตาปู่ ล้วนเลือดนักสู้
สละชีพพันตู ก่อกู้เมืองไทย
ใครมาข่มเหง ไม่เกรงผู้ใด
พร้อมกันขับไล่ มิให้ย่ำยี
แม้เสียชีวิต ไม่คิดถอยหนี
ยอมตายด้วยดี ในสมรภูมิชัย
รักชาติศาสน์กษัตริย์ รัฐธรรมนูญทูนไว้
มิ่งขวัญของไทย ให้ชั่วฟ้าดิน เอย

๖ พ.ค. ๒๔๘๒

วันชาติ

สาวคำ

๑ รักชาติไทยเอย มุ่งดีหวังดี
ควรกอปรกรณีย์ ให้เชิดศรีชูชัย
หวังประโยชน์ส่วนรวม ร่วมรักกันไว้
มุ่งจิตมีใจ รักชาติไทย เอย

รักพุทธศาสน์เอย　　ทำบุญได้บุญ
พระธรรมทรงคุณ　　เกื้อหนุนผู้ปฏิบัติ
ถือศีลสอนใจ　　เพื่อได้วิรัติ
บุญส่งบ่งชัด　　รักพุทธศาสน์เอย

รักองค์กษัตริย์เอย　　เชิดศรีชูศรี
เปรียบปิ่นโมลี　　เป็นที่เคารพสักการ
ภักดีมั่นไว้　　จอดใจทุกสถาน
อภิรมย์สมภาร　　รักองค์กษัตริย์เอย

รักรัฐธรรมนูญเอย　　คู่ไทยของไทย
เปรียบชีวิตจิตใจ　　ศรีวิลัยเสมอหน้า
ถนอมมิ่งยิ่งขวัญ　　ช่วยป้องกันรักษา
ให้อยู่คู่หล้า　　รักรัฐธรรมนูญ เอย

๑๓ พ.ค. ๒๔๘๒

ความสำคัญของวันชาติ

หงส์ทองชั้นเดียว

๑ พวกเราเป็นชาวไทย　　ครองแผ่นไผทไทยชาญสนาม
ควรอุตส่าห์พยายาม　　สงวนนามไทยให้ยืนยง
ร่วมสมัครสามัคคี　　กอปรกรณีที่เสริมส่ง
เสียสละมานะคง　　จงเจตหมายทั้งกายใจ

อย่าแย่งแข่งชิงดี ก่อกาลีผลร้ายใหญ่
แบ่งแยกแตกกันไป เป็นช่องให้ภัยบีฑา
หากรวมกำลังมั่น คอยป้องกันและรักษา
หากศัตรูจู่โจมมา อาสาสู้หมู่ไพรี
ชีวิตไม่เสียดาย ยอมถวายเป็นพลี
จงรักภักดีทวี ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, รัฐธรรมนูญ

๒๐ พ.ค. ๒๔๘๒

สนธิสัญญาที่แก้ใหม่

เทพทอง (สุโขทัย)

๑ เกิดเป็นไทยต้องเป็นไทยให้สมชื่อ ให้โลกลือว่าไทยนี้ใจกล้า
ตามตำนานแต่ไหนแต่ไรมา ไทยไม่เคยเป็นข้าใครอยู่นาน
แม้พลาดพลั้งกำลังน้อยถอยอำนาจ ไทยสามารถกู้ได้ด้วยใจหาญ
เพราะไทยพร้อมยอมอุทิศจิตกายปราณ เพื่อพิทักษ์ถิ่นฐานบ้านเมืองไทย
บรรพบุรุษของไทยได้ฟันฝ่า สละชีวารักษาสิทธิอิสระได้
เป็นมรดกตกมาถึงซึ่งเด็กไทย ซึ่งเด็กควรรักษาไว้ชั่วดินฟ้า
มิยอมให้ชาติไทยไปเป็นอื่น แม้ใครขืนรังแกไทยไทยอาสา
ช่วยกันแก้ช่วยกันกู้สู้ยิบตา เพื่อไทยอยู่คู่หล้าไทย ไชโย

๒๗ พ.ค. ๒๔๘๒

ชาติกับประชาชน

พราหมณ์ดีดน้ำเต้า

๏ อันผึ้งรวงหวงรังระวังนัก
คอยพิทักษ์มิให้ใครโจมจู่
อีกมดแดงแฝงรังสะพรั่งพรู
คอยป้องกันศัตรูหมู่อมิตร
แม้เป็นสัตว์ตัวน้อยกะจ้อยร่าง
ก็ไว้วางฤทธิไกรได้ศักดิ์สิทธิ์
ทั้งปากกัดก้นต่อยปล่อยแรงพิษ
ตัวจะนิดใครไม่กล้ามารังแก
เปรียบก็เช่นชาวไทยใจทรหด
ผยองยศไว้ลายกระจายแผ่
มิยอมให้ใครก่อกวนตอแย
แต่มิแร่รวนบุกรุกรานใคร
ไทยเป็นเมืองเรืองพุทธศาสนา
ต้องรักษาธรรมเลิศประเสริฐใส
คือเกาะกรานศานติธรรมประจำใจ
ธรรมจึ่งรักษาไทยคงไทยนาน
ดรุณเรากาจไกรไทยพศก
สืบชนกเชื้อไทยใจกล้าหาญ
ควรส่งวนเกียรติเด่นเป็นตำนาน
ตลอดกาลไทยอยู่คู่โลก เอย

๓ มิ.ย. ๒๔๘๒

ความภักดีต่อชาติ

นาคราช

๏ รุกขชาติดาษดาในป่าใหญ่
ได้ร่มใบดอกประทิ่นและกินผล
เป็นประโยชน์แก่อาณาประชาชน
ถึงคราวตายได้ต้นมาทำฟืน
สัตว์วัวควายช้างม้าเวลาเป็น
ใช้ลากเข็นขับขี่ดาษดื่น
เมื่อตัวตายของในกายยังยงยืน
หนังทั้งผืนกระดูกเขาเราได้ใช้

ส่วนมนุษย์เมื่อตายวายชีวิต ร่างสักนิดหาเป็นประโยชน์ไม่
รังแต่จมดินเปล่าเปื่อยเน่าไป คงเหลือไว้ชั่วกับดีที่มีมา
ฉะนั้นเรายุวชนจงขวนขวาย มุ่งจิตหมายทำดีศรีสง่า
ให้สมเป็นคนดีมีปัญญา ไม่เสียชาติเกิดมาเป็นคน เอย

๑๑ มิ.ย. ๒๔๘๒

การเสียสละเพื่อชาติ

ขึ้นพลับพลา

๑ ต้นไม้งามมีหนามเป็นเครื่องป้อง กันภัยผองมิให้กรายทำลายผลาญ
เพราะมาลีย่อมประทินกลิ่นตระการ เหมือนจะขานผึ้งภู่เข้าจู่ชม
สัตว์บางอย่างตามร่างมีอาวุธ ไว้ป้องกันผู้ประทุษฐ์สุดเหมาะสม
ทั้งเดือย เขี้ยว เขา งา สง่าคม ใครจะข่มก็ขยั้นพลันหลีกไป
อันบ้านช่องต้องรั้วรอบเป็นขอบชิด ใครจะคิดรุกไล่กระไรไหว
รั้วเป็นเครื่องกันศัตรูและหมู่ภัย ครองทรัพย์ได้โปร่งปลอดตลอดนาน
ส่วนประเทศเขตครองของทวยราษฎร์ มีกำแพงแรงกาจคือทหาร
ไว้เป็นเครื่องคุ้มครองผองภัยพาล เสริมสราญแก่อาณาประชากร
มีประเทศเป็นบ้านทหารเป็นรั้ว ไม่หวาดกลัวอยู่สุขสโมสร
จึงควรที่ชาวเราเหล่าราษฎร เอื้ออาทรกำลังของชาติองอาจ เอย

๑๗ มิ.ย. ๒๔๘๒

ความพร้อมเพรียงในการช่วยชาติ

ปีนตลิ่ง

๑ น้ำค้างโปรยโรยหยดทีละหยาด ก็เต็มภาชนะได้ไม่ยากเหลือ
ปลวกตัวย่อมก่อจอมใหญ่อะเคื้อ เพราะต่างอวยช่วยเหลือกันและกัน
บำเพ็ญตนฝนทั่งให้เป็นเข็ม มานะเต็มตามที่ดีขยัน
ทำเข้าเถิดทำไปไม่กี่วัน ก็จะพลันเสร็จสมอารมณ์ปอง
ดูแต่เต่าเอาชนะกระต่ายได้ เพราะตั้งใจเพียรดีไม่มีสอง
แม้จะช้าพยายามตามทำนอง คงจะต้องถึงที่หมายวายลำเค็ญ
การที่จะสะสมกำลังชาติ ทุกโอกาสทำได้ไม่ยากเข็ญ
ช่วยกันสร้างช่วยกันเสริมเพิ่มพูนเพ็ญ ไทยคงเด่นเดินหน้าลักครา เอย

๒๕ มิ.ย. ๒๔๘๒

การป้องกันชาติ

ตลุ่มโปง

๏ อันเส้นด้ายหลายเส้นพั่นเป็นเกลียว ย่อมแน่นเหนียวทานทนไม่ย่นย่อ
ถึงจะดึงยากจะขาดสามารถพอ ชักชะลอของใหญ่ได้สบาย
ส่วนไม้ซีกปลีกแล่งไม่แข็งกล้า ย่อมจะพาเปราะนักหักก็ง่าย
หากรวบรัดมัดไว้ไม่คลอนคลาย ก็กลับกลายเหนียวแน่นเหมือนแก่นไม้
ชุมนุมชนแบ่งแยกแตกคณะ ไฉนจะสามารถเก่งกาจได้
เหมือนพายเรือคนละทีดีอย่างไร เกิดต่างใจไม่พร้อมประนอมกัน
กิจที่ควรเสร็จสรรพกลับเป็นช้า ทั้งจะพาเกิดภัยใหญ่มหันต์
ไทยพร้อมพรักสามัคคีจงดีครัน ไทยด้วยกันรักไทยไว้เถิด เอย

๒ ก.ค. ๒๔๘๒

ความมั่นคงของชาติ

ลิงโลด

๑ ธรรมชาติของเกลือเหลือจะเค็ม ใครได้เล็มลิ้มรสไม่ทดถอย
แม้ก้อนเล็กเพียงไรเค็มไม่น้อย ถึงลงลอยน้ำละลายไม่คลายรส
เกลือรักษาความเค็มไว้เต็มที่ ที่ไหนมีเกลืออยู่รู้หมด
เกลือจะแผ่รสเค็มเต็มไม่ลด จึงปรากฏรสเกลือทุกเมื่อมา
เฉกพวกเราชาวไทยผู้ไกรกาจ ล้วนสืบชาติชนกไทยผู้ใจกล้า
ไทยได้เคยเผยชื่อให้ลือชา ให้เห็นว่าสามารถและอาจอง
ไทยรักษาความเป็นไทยไว้ดียิ่ง อันเป็นสิ่งควรเฉลิมและเสริมส่ง
ช่วยให้ไทยคงไทยได้ยืนยง เหมือนเกลือคงรสเค็มเต็มเปี่ยม เอย

๘ ก.ค. ๒๔๘๒

เกียรติศักดิ์ของชาติ

ไทยน้อย

๑ นกยูงย่อมสงวนแววอันแพรวเพริศ เพราะงามเลิศลายระยับสลับสี
เพื่อช่วยให้เป็นสง่าอ่าอินทรีย์ เชิดชูศรียูงสวยสำรวยงาม
จามจุรีรักษาขนสู้ทนยาก จะตรำตรากเพียงไรไม่เข็ดขาม
ไม่ยอมเสียขนแก้วอันแวววาม พยายามรักษามั่นคงวันตาย
เกิดเป็นคนต้องรักศักดิ์และเกียรติ อย่ายอมเหยียดตนไปให้เสียหาย
แม้จะต้องเสียชีวิตจิตใจกาย ก็ต้องหมายไว้ชื่อให้ลือชา
ยุวชนชั้นเราเผ่าไทยหาญ อุทิศปราณไว้กับชาติด้วยกาจกล้า
มิยอมให้ปัจจามิตรคิดบีฑา ร่วมรักษาศักดิ์ไทยเชิดชัย เอย

๑๖ ก.ค. ๒๔๘๒

ความมานะอดทน

เขมรโล้เรือ

๑ ยามเช้าตรู่หมู่ปักษินบินจากรัง แสวงหวังเสาะหาซึ่งอาหาร
เพื่อจะได้เป็นเสบียงเลี้ยงชนมาน ตลอดกาลกอปรกิจเป็นนิตย์มา
ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ไม่เกรงภัยที่จะกรายมาภายหน้า
ด้วยความเพียรเคร่งครัดเป็นอัตรา สู้ฟันฝ่าอันตรายหมายหากิน
ควรพวกเรายุวชนสนใจคิด ประกอบกิจอุตสาหะมานะถวิล
กอปรอาชีพแน่นหนาเป็นอาจิณ จะขุดดินฟันร่องก็ต้องทน
งานหนักเอาเบาสู้รู้บากบั่น แข็งขันตรำกายด้วยขวายขวน
ช่วยเศรษฐกิจของไทยให้ดำกล กระทำตนเยี่ยงปักษาหากิน เอย

๒๓ ก.ค. ๒๔๘๒

ยุวชนกับศาสนา

ตลุ่มโปง

๑ งามพรรณบุบผานานาชนิด เมื่อยามพิศหลายอย่างต่าง ๆ สี
หลาก ๆ กลิ่นประทิ่นหอมน้อมฤดี ย่อมเป็นที่เพลิดเพลินเจริญใจ
อันดอกไม้ปล่อยไว้ตามธรรมชาติ ย่อมจะขาดความวิจิตรพิสมัย
หากนำมาสอดสร้อยร้อยมาลัย ก็พาให้เป็นระเบียบเรียบน่าชม
เปรียบเสมือนมวลมนุษย์สุดประเสริฐ ก่อกำเนิดชีวิตมีผสม
ความเป็นอยู่หลายอย่างต่างนิยม สมาคมกันยากลำบากครัน
ต้องอาศัยคุณธรรมประจำจิต แนบสนิทแน่วแน่ไม่แปรผัน
ถือวินัยของหมู่อยู่ร่วมกัน จึงสันติสุขเลิศประเสริฐ เอย

๓๐ ก.ค. ๒๔๘๒

ทำบุญได้บุญ

กลอมพญา

๑ บรรดาสรรพ์สุคันธรสอันรวยริน กลิ่นชูชื่นชวนชมภิรมย์ขวัญ
ยามเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าสารพัน สูดกลิ่นนั้นพลันหายวายระทม
อันว่ากลิ่นที่ได้ดอมอยู่หอมหวน มิอาจทวนกระแสผกวกเวียนฉม
คงได้แต่ลอยขยายตามสายลม ระบือบ่มเสาวรสปรากฏไกล
ส่วนคุณงามความดีส่งศรีเลิศ เป็นเครื่องเทอดเกียรติกระเดื่องเฟื่องไสว
ใครทำดีดีช่วยอวยโชคชัย และพาให้สง่ายศปรากฏนาม
กิตติศัพท์จะขยายกระจายทั่ว ก้องระรัวสนั่นภพจบโลกสาม
ทวนท้นไปทั่วทิศนิมิตงาม ดีจะตามตอบสนองสมปอง เอย

๖ ส.ค. ๒๔๘๒

กำลังของชาติ

โยนดาบ

๑ ดูต้นกล้าดารดาษกลาดทุ่งกว้าง สลับสล้างชูรวงเป็นพวงไสว
เมื่อได้ยลผลสนองของชาวไทย พาให้ใจชื่นชมนิยมครัน
การหว่านพืชลงไปหวังได้ผล บันดาลดลเห็นให้เป็นผลนั่น
คือปลูกข้าวต้องได้ข้าวทุกคราวครั้น ไม่แปรผันเปลี่ยนสับหรือกลับกลาย
เปรียบด้วยกรรมกรณีที่บำเพ็ญ ส่อให้เห็นความจริงสิ่งทั้งหลาย
เมื่อทำดีแล้วชั่วไม่กล้ำกราย หากทำชั่วก็อย่าหมายกลายเป็นดี
ฉะนั้นเหล่ายุวชนหวังผลเลิศ จงช่วยเชิดชาติให้ไพบูลย์ศรี
บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์อุคโฆษทวี ให้สมที่กำเนิดเด่นเป็นไทย เทอญ

๑๓ ส.ค. ๒๔๘๒

อย่าประมาทต่อสิ่งเล็กน้อย

เขมรปากท่อ

๏ กระแสน้ำไหลไปตามธรรมชาติ
ย่อมเสาะสาดหาดฝั่งพังลงได้
แม้น้ำอ่อนแต่ซัดซอนเรื่อย ๆ ไป
ไม่เท่าไรดินก็ยุ่ยเป็นผุยลง
อีกเชื้อเพลิงแม้น้อยค่อย ๆ คุ
อาจปะทุระเบิดใหญ่ไหม้เป็นผง
อันของน้อยกลายเป็นใหญ่ได้มั่นคง
ความประสงค์นี้สนองได้ส่องนัย
หนึ่งความดีที่บุคคลสนใจชอบ
หมั่นประกอบอุตสาหะมานะใหญ่
แม้ไม่มากทีละน้อยค่อยทำไป
ก็จะได้ผลสัมฤทธิ์ประสิทธิ์ดี
หนึ่งความชั่วมัวเมาถ้าเราหลง
จะเสื่อมลงเสียสง่าและราศี
แม้จะน้อยทำบ่อยเข้าทุกที
ชั่วทวีพาตัวชั่วตาม เอย

๒๐ ส.ค. ๒๔๘๒

การไม่ทำความชั่ว

ดวงพระธาตุ

๏ นิทานเรื่องไปดกนกแขกเต้า
ตัวหนึ่งเข้าไปอยู่หมู่ฤาษี
ได้พบแต่คุณงามและความดี
มักพาทีเยือกเย็นล้วนเป็นธรรม
อีกตัวหนึ่งพึ่งอยู่หมู่โจรป่า
ได้คบค้าแต่ชั่วมัวถลำ
พูดหยาบคายร้ายนักมักจดจำ
แต่ละคำร้าวรานรำคาญใจ
อุทาหรณ์เรื่องนี้ชี้ให้เห็น
การเลือกเฟ้นสมาคมนิยมไฉน
คบคนดีเป็นศรีตลอดไป
คบคนชั่วปราชัยแพ้ภัยตน
เพราะฉะนั้นหมั่นพบคบบัณฑิต
จะทราบกิจก่อประโยชน์เกิดโภชน์ผล
ส่วนคนพาลอย่าได้คละเข้าปะปน
ยุวชนพึงสำนึกรู้สึก เอย

๒๗ ส.ค. ๒๔๘๒

จดหมายของอาว์สุกร์

เพลงแขกกล่อมเจ้า

๑ อันคนเราจะก้าวเยื้องสู่เบื้องสูง   ต้องพะยุงขึ้นให้ดีทีละขั้น
ขึ้นต้นไม้ไต่ภูเขาไม่เบาบั่น   มือต้องมั่นเท้ายันไว้ไม่คลอนแคลน
กว่าจะเลื่อนเลยตะบึงจนถึงยอด   ต้องหลายทอดทนยากลำบากแสน
ยามจะลงง่ายดายวายข้องแค้น   ยิ่งพลาดตกวกแล่นลงเร็วเลย
เสมือนการทำความดีเป็นที่ยาก   ต้องบั่นบากเพียรจริงไม่นิ่งเฉย
เมื่อดีแล้วไม่รักษาพางมเงย   ดีจะเฉยชักเป็นชั่วฉุดตัวทราม
ฉะนั้นเหล่าดรุณไทยควรใฝ่คิด   และตั้งจิตทำดีอย่ามีขาม
คือรักชาติยิ่งชีพรีบพยายาม   กอบกิจงามประโยชน์สนองของชาติเอย

๒๒ ต.ค. ๒๔๘๒

ความสุภาพ

เพลงโล้

๑ ยามสายัณห์ตะวันย้อยคล้อยลงต่ำ   แสงจับน้ำเป็นระยับขับแสงใข
ในสระบัวบัวสะพรั่งทั้งดอกใบ   นั่งชมไปยิ่งเพลินจำเริญตา
ปลาช่อนใหญ่แล่นไล่ปลาซิวน้อย   น้ำขึ้นฝอยฟูกระเซ็นเป็นฝอยซ่า
แมลงปอเต้าต่ายชายคงคา   ถูกมัจฉาเข้าฮุบตะครุบกิน
จึงพาให้ใจคะนึงถึงมนุษย์   ต้องรีบรุดกอปรกิจนิจสิน
ใครอ่อนแอแพ้ผู้กล้าเป็นอาจิณ   ต้องสูญสิ้นเสียผลจนลำเค็ญ
ฉะนั้นเราชาวไทยอย่าไหวหวาด   รีบสร้างชาติเสริมโชคให้โลกเห็น
เพื่อให้ไทยสถิตเสถียรเพียรบำเพ็ญ   ไทยจักเด่นเดินหน้าสักครา เอย

๕ พ.ย. ๒๔๘๒

ความพร้อมเพรียง

อาหวังชั้นเดียว

๑ ยามยินเสียงสังคีตประณีตเสนาะ
แสนจะเพราะเลิศล้ำส่ำซร้องเสียง
กล่อมอารมณ์นิยมชื่นรื่นจำเรียง
วิเวกเพียงเพลงสวรรค์บันดาลดล
เครื่องดีดสีที่จะได้รสไพเราะ
สายต้องเหมาะเทียบพอดีจึงมีผล
อย่าให้ตึงหรือหย่อนคอยผ่อนปรน
ไม่ทำวนวายระวังรังแต่ทราม
อันผู้จะประกอบการงานใดใด
ต้องตั้งใจทำให้ดีอย่าผลีผลาม
อย่าให้ตึงหรือหย่อนจงผ่อนตาม
พยายามมุ่งหมายแต่สายกลาง
เร็วไปนักมักประสพพบผิดพลาด
ช้ายืดยาดคลาดเวลาพาหม่นหมาง
ความดีเป็นประเสริฐเลิศหนทาง
เหมือนแนววางสร้างชาติไพลาศเอย

๑๙ พ.ย. ๒๔๘๒

งานฉลองรัฐธรรมนูญ

กระบอกเงิน

๑ ยามพักผ่อนหย่อนอารมณ์ชมต้นไม้
ซึ่งปลูกจัดดัดไว้ในกระถาง
ตัดแต่งตอซอซุ้มไว้พุ่มวาง
แต่ละอย่างชวนชื่นระรื่นใจ
อันไม้ดัดกว่าจะดัดได้รูปเหมาะ
ก็ต้องเพราะหมั่นดัดตัดกิ่งใหม่
โน้มกิ่งอ่อนรอนก้านและรานใบ
กว่าจะได้ดังหมายก็หลายปี
เปรียบเหมือนการอบรมบ่มนิสัย
ต้องทำไปให้ควรโดยถ้วนถี่
พยายามกล่อมใจให้มุ่งดี
อย่าให้มีชั่วร้ายหมายป้องกัน
แต่ต้องเริ่มปลูกฝังเมื่อยังเยาว์
จะได้เข้าซาบซึ้งตรึงจิตมั่น
เพราะเด็กอ่อนดัดง่ายวายดื้อดัน
เหมือนเสกสรรดัดต้นไม้ให้งามเอย

๒ ธ.ค. ๒๔๘๒

การช่วยชาติ

สาริกาแก้ว

๑ สาริกาอยู่ในกรงส่งเสียงแจ้ว สลับแว่วเป็นเอกวิเวกหวาน
แสนวังเวงเพลงเสนาะเพราะกังวาน เสียงเจ้าปานเปรียบได้ใกล้เสียงคน
อีกอาการสังเกตดูรู้ภาษา เจรจาเข้าใจพึ่งได้ผล
น่าเอ็นดูสารพัดหัดปรือปรน ใครได้ยลย่อมนิยมน่าชมครัน
เฉกมนุษย์สุดดีมีมานะ เมื่อไม่ละพยายามความขยัน
เพียรฝึกฝนตนไว้ให้ทุกวัน ก็จะพลันรู้แจ้งแกร่งปัญญา
ไม่มีสิ่งอันใดในโลกนี้ จะเป็นที่ทำไม่ได้ให้กังขา
จงตั้งใจทำจริงไม่นิ่งช้า ในเบื้องหน้าคงสำเร็จเผล็ดผล เอย

๑๗ ธ.ค. ๒๔๘๒

การศึกษา

แมลงวันทอง

๑ เมื่อเห็นไก่ฝูงสะพรั่งอยู่หลังบ้าน งามสคราญขนระยับสลับสี
มีหลายอย่างต่างพันธุ์สรรอย่างดี ล้วนเป็นที่ชมเพลินเจริญตา
บรรดาไก่มีนิสัยควรใฝ่จิต สุจริตกอปรเกื้อเอื้อหนักหนา
รักลูกเมียมั่นคงตรงเวลา เพียรเสาะหาเสบียงเครื่องเลี้ยงตน
จึงควรเห็นอุปมาอุทาหรณ์ มนุษย์นิกรถือเป็นอย่างทางสู่ผล
เพียรทำมาหากินสิ้นทุกคน อีกขวายขวนบำรุงรอบทั้งครอบครัว
ถือเวลากำหนดเป็นกฎเกณฑ์ ไม่ละเว้นเพราะคร้านพานพาชั่ว
จะเหนื่อยยากปานใดไม่ต้องกลัว เพื่อช่วยตัวช่วยชาติกาจไกร เอย

๓๑ ธ.ค. ๒๔๘๒

เด็กในระบอบใหม่

บ้าบ่น

๑ อันมาลีมีมากมายหลายชนิด
ล้วนไพจิตรพิศต่างสันทั้งกลิ่นสี
ประดับโลกให้งามอร่ามดี
ชูชีวีชนชื่นระรื่นใจ
บ้างสีสวยแต่ไม่อวยชวยโชยกลิ่น
บ้างหอมประทิ่นแต่ไม่มีสีสดใส
ส่วนมาลีที่ประเสริฐเลิศอำไพ
ละม่อมละไมกลิ่นสีมีคู่กัน
เฉกมนุษย์ทั่วไปในโลกนี้
ต่างก็มีคุณะลักษณ์ประจักษ์สรร
บ้างรูปงามแต่ว่าทรามจรรยาครัน
บ้างผิวพรรณไม่สะคราญแต่ชาญวิทย์
ส่วนผู้ที่ดีพร้อมควรน้อมนำ
เพื่อจดจำเยี่ยงอย่างวางสถิต
คือรูปแกร่งแรงปัญญาสง่าพิทย์
สุภาพจิตสนิทบุญคุณธรรม เทอญ

๑๔ ม.ค. ๒๔๘๒

หัวใจนักรบ

แขกมอญ

๑ ยามนิทราฟังนาฬิกาเดินจังหวะ
เป็นระยะเจนประจำสม่ำเสมอ
ถึงชั่วโมงตีระฆังดังบำเรอ
ไพเราะเสนอสนองเวลาอัตราตรง
เข็มหมุนรอบเวียนขวาไม่คลาเคลื่อน
ห่อนแชเชือนย้อนบิดผิดประสงค์
จากเลขหนึ่งถึงสิบสองประคองคง
ได้ยลยงยืนมาชั่วตาปี
เห็นนาฬิกานึกเวลาที่ล่วงผ่าน
ทุกคราวกาลพ้นสิ้นเหมือนบินหนี
อายุคนก็ล่วงไกลไปทุกที
มิได้มีรอระงับหรือกลับมา
จึงควรรีบพยายามทำความดี
ให้สมที่เป็นมนุษย์สุดปรารถนา
เมื่อตัวตายหมายชื่อให้ลือชา
เป็นเกียรติตราตรึงอยู่คู่โลก เทอญ

๒๘ ม.ค. ๒๔๘๒

การสอบไล่

แขกไทร

๑ เมื่อยามมีมหการงานฉลอง อธิกก้องมหรสพครบสิ่งสรรพ์
เครื่องบันเทิงนานาสารพัน สิ่งสำคัญขาดไม่ได้คือดอกไม้เพลิง
กรวดตะไลพุ่งไกลไปเทียมฟ้า พลุแสงจ้าดังสนั่นมหันต์เถลิง
บ้างปล่อยเปลวลุกแดงแสงเถกิง เร้าระเริงให้ดำริคิดจำ
เฉกความเสื่อมความเจริญเดินวิถี จะต้องมีประจำทั่วชั่วฉนำ
นามสัญญาอุปโลกโลกธรรม ควรน้อมนำให้กระชับไว้กับใจ
แสงเสียงพลุโด่งดังไม่ยั่งยืน สุดจะฝืนผ่ากฎกำหนดได้
นอกจากความชั่วดีมีต่อไป จึงควรใฝ่แสวงดีเป็นศรี เอย

๑๑ ก.พ. ๒๔๘๒

หน้าที่พลเมือง

เขมรเป่าใบไม้

อันต้นยางสล้างตรงสูงส่งฟ้า แผ่สาขากิ่งก้านตระการไสว
ตั้งตระหง่านทานทนพ้นผองภัย ไม่หวั่นไหวลมกาลที่พานพัด
เพราะมีรากแรงหยั่งกำลังยง ยึดดินคงตรึงโคนไม่โยนสะบัด
ทั้งมีแก่นมีแกนแกร่งแข็งชะงัด จึงยืนหยัดยาวขยายได้หลายปี
เปรียบด้วยความแข็งขลังกำลังของชาติ จะคำแหงแรงกาจดังราชสีห์
ก็ต้องได้ประชาชนเป็นคนดี กอปรด้วยมีคติธรรมประจำใจ
เป็นรากมั่นยันประเทศป้องเขตแคว้น รักชาติแน่นแนบสนิทติดนิสัย
พร้อมกันคิดพร้อมกันทำเพื่อนำไทย พ้นผองภัยสร้างชาติไพลาศ เอย

๒๕ ก.พ. ๒๔๘๒

การสำรวจตัวเราเอง

ขวัญอ่อน

๑ เครื่องจักรยนต์กลไกที่ใช้งาน มากประมาณหลายอย่างต่าง ๆ สิ้น
แบ่งขนาดเล็กใหญ่ตามใจจินต์ กอบด้วยชิ้นตัวจักรอยู่พรักพร้อม
ทุกตัวจักรต่างมีหน้าที่ทำ เป็นประจำปึกแผ่นแน่นถนอม
ทุกชิ้นเฟืองเนื่องกันดีประนีประนอม จึงจะน้อมนำผลเลิศเทอดทวี
เฉกหมู่ชนที่รวมร่วมคณะ ต้องเกณฑ์กะกิจงามตามหน้าที่
ไม่ควรจะแก่งแย่งหรือแข่งดี งานใครมีใครทำประจำไป
อย่านึกแยกแตกชั้นแบ่งวรรณะ เป็นเครื่องผละสามัคคีดีที่ไหน
ต้องมุ่งแต่สร้างชาติให้กาจไกร ผดุงไทยเทอดอยู่คู่ฟ้า เทอญ

๑๐ มี.ค. ๒๔๘๒

ส่งท้ายปลายปี

เขมรไทรโยค

๑ อันว่ารอยจารึกลึกลงไป ณ ที่ใดยากจะกลบลบให้หาย
จริงซิหนา เป็นสุภาษิตเอย
จะขูดแก้อย่างไรก็ไม่คลาย เหมือนลายเสือเด่นเป็นนิทัศน์
เสือไม่ทิ้งลาย ชายไว้ชื่อชัด
บุญบ่มสมบัติ มุ่งสมรรถยิ่งเอย
พวกเราชาวไทย รักกันให้จริงเอย
มนุษย์เราได้กำเนิดเกิดมา ต้องรักษาเกียรติคงดำรงสัตย์

จำไว้หนา ควรรักษามั่นเอย

เพราะชั่วดีปรากฏกำหนดชัด เป็นสมบัติตรึงอยู่คู่โลกเอย

ควรรักษาเกียรติไทย ให้เชิดไชยสบโชค

เลิศลบจบโลก พ้นโอฆอันตราย

ไทยจงอยู่คู่ฟ้า สมเจตนาหมาย เอย

๒๔ มี.ค. ๒๔๘๒

งานสร้างชาติ

แขกสาหร่าย

๑ สร้างเอ๋ยสร้างชาติ ให้ไพลาศโสภิตวิศิษฏ์ศรี

ต้องอบรมจิตใจให้มั่นดี ปรุงวิถีกิจการงานนานา

ชาติจะรุ่งเรืองกระเดื่องด้าว เด่นเกียรติอะคร้าว

จำต้องน้อมน้าวใจประชา ให้เข้มแข็งขันพร้อมกันทั่วหน้า

กอปรอาชีพแน่นหนา ไม่ปล่อยเวลาล่วงเปล่าเอย

ประชาชนทุกคนไม่ดูดาย รีบขวนขวายลงแรงแสวงหา

ทำกิจตนกิจชาติไม่คลาดคลา ทุกเวลาเพียรมานะไม่ละเลย

ชาติจะก้าวยาวเกินเดินไปหน้า ก็เพราะไทยประชา

ช่วยหยิบช่วยคว้าไม่นิ่งเฉย มีมานะอดทนเสียจนเคย

ก็จะเผยช่องให้ ไทยไชโย เอย

๑๒ พ.ค. ๒๔๘๓

กิริยามารยาท

(ลูกรับลำตัด) ไชยเจ้าเอยไชยไชย ขอพวกเราชาวไทย จงพร้อมใจสร้างชาติ
(ช) ขึ้นชื่อว่าไทย ตั้งแต่ไหน ๆ มา ครั้งคุณปู่คุณตา ไทยต้องกล้าเก่งกาจ
(ญ) ถึงแม้เป็นผู้หญิง ก็ไม่นิ่งดูดาย รักชาติไม่แพ้ชาย มีมากหลายสามารถ
(ช) ไทยไม่ชอบรังแก ใครตอแยก็สู้ แม้จะแพ้ก็กู้ ไทยคืนสู่เอกราช
(ญ) ผู้ชายออกทัพหน้า หญิงก็กล้าหนุนหลัง แม้ศึกจะประดัง ไทยก็ยังองอาจ
(ช) ถึงไทยเล็กก็จริง แต่เผ็ดยิ่งพริกขี้หนู หากใครขืนลบหลู่ ไทยต้องสู้ถึงขนาด
(ญ) อิสระเป็นมรดก ตกมาถึงเรานี้ ต้องรักษาไว้ให้ดี สละชีวีสร้างชาติ

โยสะลัม

๑ เกิดเป็นคนผึกตนมีมานะ
เสียสละยอมอุทิศชีวิตหมาย
บูชาชาติให้ลือชื่อกำจาย
เพราะเราตายได้คนละหนเดียว
แต่จงตายให้ดีเป็นศรีศักดิ์
ให้ประจักษ์ชายชาติอย่าหวาดเสียว
ตายเพื่อความเป็นไทยได้จริงเจียว
มะโนเหนี่ยวมุ่งมั่นขวัญชีวี
สำหรับชาติศาสน์กษัตริย์รัฐธรรมนูญ
ต้องเทอดทูนให้อะเคื้อเหนือเกศี
รักษาความปลอดภัยไว้จงดี
เมื่อภัยมีต้องกู้สู้เยี่ยบตา
มิยอมให้ใครบุกมารุกราน
มิยอมให้ใครผลาญของรักข้า
มิยอมให้ใครคิดรอนสิทธิ์ท้า
ให้ไทยอยู่คู่หล้าไทยไชโย

๒๖ พ.ค. ๒๔๘๓

วินัย

ล่านิเกริง

๑ เมื่อก่อเกิดกำเนิดกายถือเพศเป็นชาย เราต้องเป็นทหาร
จะได้ช่วยป้องชาติ มิให้ใครอาจรุกราน
เกิดเป็นไทยต้องเป็นไทย ขออย่าได้ทำใจ ให้กลับไปเป็นทาส
ถึงตัวเล็กใจใหญ่ มิยอมให้ใครประมาท
เราเกิดมาทั้งที ถึงจะชั่วจะดี ตายได้หนเดียว
ถ้าเรามีโอกาส ตายเพื่อชาติละดีเทียว
เมื่อถึงคราวคับขัน หญิงชายเหมือนกัน ต้องสู้หน้า
เพราะเราล้วนคนไทย มิใช่ใครอื่นมา
คนละไม้คนละมือ ช่วยกันหยิบช่วยกันถือ ต้องเป็นผลสำเร็จ
ไม่ว่างานเล็กงานใหญ่ ถ้าพร้อมใจเป็นเสร็จ
ไทยจะเจริญถาวร ก็เพราะทวยนาคร พร้อมกันช่วยสร้างชาติ
ไทยจะเดินก้าวหน้า ไทยจะอำเอกราช

ช้างประสานงา

๑ อันรูปร่างของพญาคชาธาร สูงตระหง่านกำยำกาจกำแหง
ทั้งหาญฮึกคึกขลังกำลังแรง ยามยุทธแย้งแข็งสู้ไม่รู้กลัว
แม้ร่างกายโตใหญ่และใจกล้า กิริยาละมุนละไมมิใช่ชั่ว
ถึงยามอ่อนอ่อนได้ทั้งใจและตัว ยามศึกนั่วกลั้วประชิดทั้งจิตกาย

อันชายชาติชาตรีผู้มีศักดิ์ ต้องรู้จักวางตัวไม่ชั่วหลาย
ถึงกล้าแข็งก็สุภาพไม่หยาบคาย มิใช่หมายข่มขู่ผู้อ่อนแอ
เมื่อถึงคราวต่อสู้ศัตรูของชาติ ก็องอาจรุกไล่ไม่แยแส
สละชีวิตอุทิศชาติมาตร์ดวงแด ไม่ยอมแพ้เพื่อไทยเกียรติไกร เอย

๙ มิ.ย. ๒๔๘๓

ชาติรำลึก

ทองย่อน

๏ วันเอ๋ยวันนี้ สุดิถีศรีวิมลมงคลสมัย
ประชาราษฎร์ทั่วเขตประเทศไทย ร่วมน้ำใจเฉลิมขวัญวันชาติเรา
ยี่สิบสี่มิถุนายนดลกำเนิด ให้ก่อเกิดประชาธิปัตย์พิพัฒน์เผ่า
เบิกอุบัติรัฐธรรมนูญเทอดทูนเนาว์ ผลัดแบบเก่าแก้ใหม่ให้เหมาะกาล
เพราะคณะราษฎรอาวรณ์มุ่ง จะผดุงประเทศไทยให้ไพศาล
เสียสละแม้ชีวิตคิดก่อการ เพื่อวางฐานมั่นไว้ให้ไทยเดิน
ฉะนั้นขอชักชวนมวลพี่น้อง ร่วมจิตพ้องอนุวัตร์อย่าขัดเขิน
ช่วยกันสร้างชาติไทยให้จำเริญ ก้าวหน้าเดินมุ่งหาอารยธรรม
โอกาสนี้ขอพระศรีรัตนไตร ทั้งเทพไทโปรดช่วยอวยอุปถัมภ์
พิทักษ์ไทยให้ยงคงประจำ เนียนฉนำสถิตอยู่คู่โลก เทอญ

๒๓ มิ.ย. ๒๔๘๓

ความหวังของชาติ

แขกไทร

๑ อันทองแท้แม้จะตกหมกอยู่ไหน　ถึงอย่างไรก็ไม่ลดหมดคุณค่า
ยังคงค่าปริวรรตเต็มอัตรา　ก็เพราะว่าทองประเสริฐเลิศอนันต์
ทองเป็นหลักทรัพย์เปลี่ยนเวียนทั่วโลก　ทองนำโชคสู่มนุษย์สุดมหันต์
ใช้ทองได้นานาสารพัน　จะเสกสรรทุนทั่วเพราะมีทอง
สาธุชนคนดีมีศีลธรรม　ย่อมจะนำชีวิตเลิศเชิดผยอง
มีสติตริประจำยึดธรรมครอง　ถูกทำนองสนองนำสัมจารีย์
แม้ตกอับคับแค้นจนแสนเข็ญ　ก็มิเว้นวางสง่าไว้ราศี
หากตั้งจิตพยายามทำความดี　คงไม่มีชั่วหมองเหมือนทอง เอย

๗ ก.ค. ๒๔๘๓

ความสามารถ

กระบอก

๑ อันวัตถุใดใดในโลกนี้　ย่อมต้องมีคุณประโยชน์ทั้งโทษหลาย
ถ้าใช้ถูกก็เกิดผลจนมากมาย　ถ้าใช้ผิดก็มลายเสียหายยับ
ของบางสิ่งถ้าทิ้งกลิ้งอยู่เปล่า　ก็เงียบเฉาไร้ค่าสง่าอับ
หากปรุงแต่งให้ร่ามงามระยับ　ย่อมประดับโลกให้วิไลเรือง
ส่วนมนุษย์ผู้วิสุทธิ์วิเศษศรี　ย่อมจะมีโอกาสชูชื่อฟูเฟื่อง
บำเพ็ญชอบประกอบการช่วยบ้านเมือง　ไม่อยู่เปลืองชีวิตปลักหนักแผ่นดิน
คนที่ดีอยู่ที่ไหนชั่วไม่เกิด　ต้องหวังเชิดชูศักดิ์เพราะรักถิ่น
ยึดศีลธรรมมิได้เว้นเป็นอาจิณ　มิสูญสิ้นคุณงามความดี เอย

๒๑ ก.ค. ๒๔๘๓

ความไม่เห็นแก่ตัว

แขกต่อยหม้อ

๑ เห็นมดง่ามเดินตามกันเป็นแถว
รักษาแนวไว้ระยะจังหวะส่ม
มีตัวนายตรวจตราท่าขำคม
น่านิยมในระเบียบเรียบร้อยดี
มิกลัวยากตรากทนขนอาหาร
เพื่อเตรียมการพร้อมกันขมันขมี
ไว้เมื่อยามขาดแคลนแสนทวี
จะได้มีเสบียงพอเลี้ยงตน
ควรคิดเห็นเป็นนิทัศน์อุทาหรณ์
มวลนิกรพึงแจ้งแห่งเหตุผล
เมื่อยามดีหาไว้ไม่อับจน
คราวทุกข์ทนป่วยไข้ได้พึ่งครัน
คิดให้แน่แม้หวังตั้งสงบ
จงเตรียมรบให้พร้อมจริงทุกสิ่งสรรพ์
เมื่อยามมีศัตรูกล้ามาประจัญ
จะหาหั่นต่อสู้ศัตรูมลาย

๔ ส.ค. ๒๔๘๓

หน้าที่และกรณียะ

สุดใจ

๑ อันนกเขาขันเพราะเสนาะหู
โก่งคอคู่เคียงเสียงขรม
เปลี่ยนทำนองร้องส่ายย้ายคำรม
คนนิยมเลี้ยงไว้ใส่กรงงา
มีหน้าที่แต่เพียงส่งเสียงขัน
เพื่อปลอบขวัญชนชื่นรื่นหรรษา
ทำประโยชน์ก่อเกื้อเหลือคณนา
ทั้งอุตส่าห์ช่วยตนพ้นทุกข์ภัย
ส่วนมนุษย์สุดดีมีความคิด
รู้ถูกผิดชั่วดีมีนิสัย
มีวิชาไว้กับตัวจะกลัวใย
แต่ควรให้ประพฤติต้องตามครองธรรม
รู้อะไรให้จริงแม้สิ่งเดียว
แม้ชาญเชี่ยวจะชูชุบอุปถัมภ์
ใช้วิชาเป็นทุนช่วยหนุนนำ
จะกอปรกรรมได้สัมฤทธิ์ประสิทธิ์เทอญ

๑๘ ส.ค. ๒๔๘๓

ชื่อเสียงและเกียรติคุณ

กระบี่ลีลา

๏ อันผืนผ้าถ้าสกาวขาวสะอาด งามผุดผาดหมดจดดูสดใส
ทั้งไม่มีด่างพร้อยรอยใดๆ มาทำให้เสื่อมศรีมีมลทิล
ผ้านี้ย้อมสีได้สนิท สีจะติดแน่นอยู่ไม่รู้สิ้น
จะย้อมสีใดก็ได้ดั่งใจจินต์ ไร้ราคินมาต้องให้หมองมัว
เปรียบเหมือนการอบรมบ่มนิสัย ต้องฝึกใจของตนให้พ้นชั่ว
เพราะใจเป็นผู้นำประจำตัว จะรู้ทั่วเลวดีอยู่ที่ใจ
เมื่อมีใจสุภาพราบเรียบแล้ว ก็วางแนวชีวิตสมคิดได้
จะฝึกฝนความประพฤติยึดอย่างใด สอดนิสัยดีเลิศประเสริฐ เอย

๑๘ ก.ย. ๒๔๘๓

ไหว้ครู

ล่องเหนือ

๏ พิศดูต้นอ้อและกอหญ้า ยามลมพากระพือพัดสะบัดไหว
ย่อมโอนอ่อนผ่อนยามตามลมไป จึงมิได้หักแพลงเพราะแรงลม
ไม่เหมือนไม้กิ่งแข็งแต่แห้งเกราะ ถูกลมเปราะหักเปรี้ยงเสียงขรม
เพราะไม่แข็งแรงพอต่อต้านลม จึงระทมระทวยทับหักยับไป
อันผู้ที่มีสัมมาคารวะ รู้กาลเทศะจะทำไฉน
ยามจะอ่อนอ่อนน้อมประนอมใจ เพื่อจะได้ราบรื่นชื่นวิญญา
ถึงยามแข็งต้องแข็งแรงนำจิต ไม่ขอคิดอ่อนน้อมยอมเป็นข้า
เฉกเราไทยต้องเป็นตามนามสมญา ไทยรักษาเอกราชชาติไทย เอย

๑๕ ก.ย. ๒๔๘๓

กงการของข้า

รำดาบ

๑ พิศดูบัวชูใบในท้องธาร งามตระการแลสะพรั่งดั่งเลขา
ยามลมพัดสะบัดไหวอยู่ไปมา หมู่มัจฉาได้อาศัยใบบัวบัง
ธรรมชาติใบบัวเมื่อกลั้วน้ำ ไม่ชอกช้ำน้ำไม่ติดสนิทขัง
เพราะมีนวลฉาบไว้ได้ประทัง น้ำมิคั่งกลิ้งไหลออกไปเอง
เหมือนคนดีมีธรรมกำกับจิต จะทำคิดพูดเพราะแสนเหมาะเหม็ง
ธรรมรักษาผู้ประพฤติยึดธรรมเล็ง ขันติเก่งก่อมั่นกันเรรวน
ถึงจะมีความชั่วมากลั้วใจ ชั่วก็ไม่สิงสถิตให้จิตผวน
ชั่วจะไหลหลุดไปไม่เกาะกวน โดยกระบวนเปรียบได้ใบบัว เทอญ

๒๘ ก.ย. ๒๔๘๓

เจ็บแล้วต้องจำ

ลิงลาน

๑ อันชาติเสือถือศักดิ์สำนักป่า สถิตถ้ำคูหาที่อาศัย
มีกำลังเอกอิทธิฤทธิ์ไกร สัตว์น้อยใหญ่ครั่นคร้ามขามศักดา
บางเวลาพยัคฆาหยุดพักผ่อน เพื่อหลับนอนให้ระรื่นชื่นหรรษา
ผู้เฉาโฉดโดดตอแยแหย่กายา เสือตื่นตาตะครุบดิ้นสิ้นชีวี
เฉกชาติไทยแม้ไม่ใหญ่ก็ใจเสือ ไทยสืบเชื้อชาตินักสู้ไม่รู้หนี
ไทยไม่เคยยอมแพ้แก่ไพรี แต่ไทยมีศีลธรรมประจำใจ
จึงทำให้ชาวไทยใฝ่สงบ เมื่อว่างรบไมตรีมั่นไม่หวั่นไหว
ใครก่อกวนชวนวิวาทบังอาจใจ จะเห็นไทยร่วมชีวิตคิดปราบ เอย

๑๓ ต.ค. ๒๔๘๓

หน้าเดิน

ชมดงนอก

๑ อันว่าพรรณพฤกษานานาชนิด จะสถิตอยู่หนตำบลไหน
ถ้าชนิดเดียวกันร่วมพันธุ์ไซร้ ก็เรียกได้ชื่อพ้องต้องตามกัน
อีกรสชาติรูปขนาดมาตรฐาน ร่วมสมานใกล้ชิดติดกระสัน
ภาษาเรียกแผกบ้างต่างเขตคัน แต่พรรคพันธุ์คงเป็นอยู่เช่นเดิม
เช่นพี่น้องชาวไทยในแหลมทอง สืบเผ่าพ้องน้องพี่ทวีเสริม
แยกไปอยู่หลายที่มีมากเติม ถึงจะเพิ่มอย่างไรไทยก็คง
ถึงอยู่ไหนเมื่อใจเป็นไทยมั่น คงมีวันรวมชาติมาตรประสงค์
ไทยต้องเป็นปึกแผ่นแน่นดำรง ไทยจะยงยืนอยู่คู่ฟ้า เทอญ

๒๗ ต.ค. ๒๔๘๓

พายพ่อพาย

เขมรพายเรือ

๑ อันเรือแข่งแรงพายหลายหลายเล่ม ฝีพายเต็มจ้วงพายหมายแข่งขัน
ต่างโน้มหน่วงจ้วงหมายพายพร้อมกัน เพื่อให้ทันคู่แข่งแย่งหลักชัย
เรือจะแล่นเร็วหรือช้าเป็นหน้าที่ ฝีพายดีกำลังแข็งแรงยิ่งใหญ่
ต้องร่วมแรงร่วมกำลังกระทั่งใจ และต้องให้มอบหมายนายท้ายเรือ
เปรียบชนผู้อยู่ร่วมรวมคณะ จำเป็นจะรักกันจริงให้ยิ่งเหลือ
เสียสละเกื้อหนุนคอยจุนเจือ ปักใจเชื่อไมตรีสนิทมิตรสัมพันธ์
ร่วมกันคิดร่วมกันทำประจำพร้อม แนบประนอมสามัคคีดีขยัน
ยึดผู้นำนำเจริญก้าวเดินพลัน พายพ่อพายพายพร้อมกันขวัญไทยเทอญ

๑๐ พ.ย. ๒๔๘๓

หน้าที่พลเมือง

แป๊ะ

๑ อันต้นยางสล้างตรงสูงส่งฟ้า   แผ่สาขากิ่งก้านตระการไสว
ตั้งตระหง่านทานทนพ้นผองภัย   ไม่หวั่นไหวลมกาลที่พานพัด
เพราะมีรากแรงหยั่งกำลังยิ่ง   ยึดดินคงตรึงโคนไม่โอนสะบัด
ทั้งมีแก่นแกนแกร่งแข็งชะงัด   จึงยืนหยัดยาวขยายได้หลายปี
เปรียบด้วยความแข็งขลังกำลังของชาติ   จะคำแหงแรงกาจดั่งราชสีห์
ก็ต้องได้ประชาชนเป็นคนดี   กอปรด้วยมีคติธรรมประจำใจ
เป็นรากมั่นยันประเทศป้องเขตแคว้น   รักชาติแน่นแนบสนิทติดนิสัย
พร้อมกันคิดพร้อมกันทำเพื่อนำไทย   พ้นผองภัยสร้างชาติไพลาศ เอย

๒๔ พ.ย. ๒๔๘๓

ใจดีสู้เสือ

เขมรเอวบาง

๑ เคหะสถานจะพ้นพาลพิบัติกลั้ว   เพราะมีรั้วโดยรอบเป็นขอบขัณฑ์
รั้วจะคุ้มภัยผองคอยป้องกัน   โจรมิหันหาญสู้เข้าจู่โจม
จะสร้างรั้วต้องเป็นรั้วที่แข็งแกร่ง   กำลังแรงคงมั่นกันหักโหม
เลือกวัตถุถาวรไม่อ่อนโน้ม   ใครจะโถมทำลายไม่ง่ายเลย
เสมือนชาติที่รักอัครฐาน   มีทหารอันสง่าและผ่าเผย
เป็นรั้วป้องผองศัตรูจู่กล้าเกย   ช่วยเชิดเชยชื่อไทยให้ไพบูลย์
ยามสงบทหารครบกำลังช่วย   เอื้ออำนวยประโยชน์ใหญ่แก่ไอศูรย์
ยามรบทหารอุทิศชีวิตประมูล   เพื่อเทอดทูนเอกราชของชาติ เอย

๘ ธ.ค. ๒๔๘๓

ใจเย็น

สมิงทองมอญ

๑ อันบรรดาสัตว์ร้ายทั้งหลายไซร้ มีนิสัยหื่นบ้าน่าแสยง
อีกหยาบช้าทารุณสถุลสำแดง คอยจะแว้งทำร้ายได้ง่ายครัน
แม้ได้รับอุปการสักปานไหน บ่มิได้รู้คุณทำหุนหัน
ช่วยชีวิตอสรพิษจิตอาธรรม์ ก็จะพลันหมายปลิดชีวิตเรา
สัญชาติเช่นคนพาลสันดานชั่ว ย่อมมุ่นมั่วเหี้ยมโหดด้วยโฉดเขลา
ถืออำนาจเป็นธรรมห้ำหักเอา เพราะมึนเมาด้วยอำนาจปราศยางอาย
ไม่รู้จักบาปบุญและคุณโทษ ไร้ประโยชน์หนักโลกบ่มิโศกหลาย
ยิ่งมาเป็นเพื่อนบ้านแล้วราญร้าย เรามุ่งหมายธรรมกำราบปราบสิ้น เอย

๒๒ ธ.ค. ๒๔๘๓

ค่าของคำ

คลื่นกระทบฝั่ง

๑ ตรงหน้าผาศิลาล้ำชง้ำชะโงก เป็นกรวยโกรกสู่ธารตระการใส
น้ำไหลตกเป็นละอองงามยองใย สายน้ำไหลซัดเป็นฟองละล่องลอย
อันฟองน้ำธรรมชาติประสาทก่อ เป็นชั้นช่อเปล่งประกายกระจายฝอย
แต่พอถูกความกระเทือนเมื่อเคลื่อนคล้อย รูปก็ถอยเสื่อมคลายทำลายไป
เหมือนคำพูดที่คิดประดิษฐ์กล่าว เพื่อโน้มน้าวปลุกปั่นให้หวั่นไหว
สรรแต่สิ่งลวงล่อพอตายใจ มิช้าไยก็ประสบพบความจริง
เพราะคำเท็จแม้จะเผล็ดเป็นผลแรก เท็จคงแตกให้เห็นได้ไปทุกสิ่ง
ส่วนคำสัตย์กระพัดจิตสนิทประวิง จึ่งยืนยิ่งไม่ทำลายสูญหาย เอย

๕ ม.ค. ๒๔๘๔

ใจจริง

กล่อมพญา

๑ ดอกประดู่ประเทืองเหลืองอร่าม แสนงดงามยามบานตระการไสว
พร้อมสะพรั่งเป็นระนัดสลัดใบ ส่งกลิ่นไกลหอมระรื่นชื่นฤดี
ถึงยามโรยลมโชยอยู่โปรยปรู กลีบร่วงพรูพร้อมกันขมันขมี
เป็นเงื่อนงำธรรมชาติประสาที่ ให้เป็นที่เตือนใจในประชา
มนุษย์เราอยู่รวมร่วมคณะ ไม่ควรจะดำริความตามประสา
ต่างคนต่างทำไปไม่ช้า ก็จะพาให้หมู่สู่เสื่อมลง
จะเป็นตายอย่างไรไม่ทิ้งกัน ร่วมสัมพันธไมตรีมีประสงค์
อยู่เรือลำเดียวกันต้องมั่นคง ช่วยกันส่งเสริมไทยไพบูลย์ เทอญ

๑๙ ม.ค. ๒๔๘๔

ระวัง

เป้าหลุด

๑ อันเหล็กกล้าเมื่อเวลาจะขึ้นรูป ต้องใช้สูบหลอมเป้าเข้าเตาสุม
ใช้ความร้อนด้วยเพลิงถะเกิงรุม แล้วจึงคุมดัดแปลงแต่งตามใจ
เพราะเหล็กร้อนอ่อนจัดดัดก็ง่าย ตีสบายไม่กะดอนสะท้อนไหว
ทั้งไม่เปราะเหนียวดีนี่กระไร ทำสิ่งใดได้สมอารมณ์จินต์
เปรียบเหมือนอย่างที่จะคิดกอปรกิจการ อันไพศาลพร้อมสะพรั่งดังถวิล
ต้องเหมาะสมเหตุการณ์ประมาณระบิล ปล่อยให้สิ้นสุดสมัยไม่เป็นการ
เมื่อจะก้าวก็ต้องก้าวสาวให้ไกล รีบเดินให้ถึงอาณามหาสถาน
มัวรอรั้งรังแต่รีบอประมาณ อย่าเนิ่นนานรวบรัดจัดเถิด เอย

๒ ก.พ. ๒๔๘๔

๔๙
ทิพงิ

ชมดงนอก

๑ พันธุ์ไม้เถาเต้าไต่ไปตามร้าน แผ่กิ่งก้านเกาะเกี่ยวเหนี่ยวกระสัน
ร้านถึงไหนเถาไม้เลื้อยไปพลัน จนถึงนั่นมั่นเหมาะเกาะประจำ
ส่วนพันธุ์ไม้ยืนต้นทนทานแน่น เพราะมีแก่นแกร่งตระการอยู่นานฉนำ
ยืนโดดเดี่ยวเรี่ยวแรงแข็งกำยำ จึงไม่จำต้องพึ่งค้างหรือร่างร้าน
เกิดเป็นคนควรใฝ่ในอาชีพ โดยเร่งรีบให้ประจักษ์เป็นหลักฐาน
เพื่อสร้างตนสร้างชาติอาจโอฬาร ให้สมกาลสมสมัยไม่เลื่อมซา
ต้องขวายขวนยึดตนเป็นที่พึ่ง เราอย่าพึ่งเกาะเขากินถวิลหา
ใช้ชีวิตให้เป็นคุณบ่มบุญพา จักเชิดหน้าชูชื่อระบือ เอย

๑๖ ก.พ. ๒๔๘๔

ความสำเร็จ

แมลงวันทอง

๑ อันแม่เหล็กขึงขังกำลังมาก ย่อมฉุดลากเหล็กใหญ่น้อยลอยเข้าหา
เพราะอำนาจธรรมชาติอาจชักพา ให้นานาเหล็กที่ใกล้ได้รวมกัน
ยิ่งอยู่ใกล้ในระยะกะกำหนด จะปรากฏวิ่งเข้าหาเป็นจ้าละหวั่น
เพราะร่วมธาตุอย่างเดียวย่อมเหนี่ยวพัน ไม่เหหันออกห่างเหมือนต่างพรรค
เฉกมนุษย์ผู้ร่วมร่วมเชื้อสาย ถึงแยกย้ายกันอยู่ก็รู้จัก
สืบโลหิตสายเดียวกลมเกลียวรัก ต่างสมัครจะร่วมรวมสัมพันธ์
เมื่อโอกาสอำนวยช่วยเปิดช่อง จิตพี่น้องยึดเหนี่ยวเกี่ยวกระสัน
ย่อมเข้ามาหาสู่อยู่ร่วมกัน เช่นไทยมหันต์มหาอำนาจรวมชาติเอย

๑๖ มี.ค. ๒๔๘๔

ความงดงาม

ลงสรงมอญ

๑ อันสิ่งของทิ้งกองระเกะระกะ
ปล่อยเลยละไร้ระเบียบไม่เรียบสม
กลายเป็นของหมดสง่าไร้ค่าชม
ความนิยมก็ยิ่งลดหมดสิ่งดี
โดยตรงข้ามพยายามบรรจงจัด
กะทัดรัดประกอบเฉพาะให้เหมาะที่
แม้ต่ำต้อยพลอยเลิศประเสริฐทวี
จะส่งศรีเสริมคุณหนุนอนันต์
เปรียบเหมือนอย่างสรีระร่างของมนุษย์
จะวิสุทธิ์เพราะนิยมแต่งคมสัน
ปกคลุมกายโอ่อ่าผ้าแพรพรรณ
รู้จักสรรให้อร่ามตามประเพณี
ไก่งามเพราะขนคนงามเพราะแต่ง
ตามตำแหน่งภูมิประเทศวิเศษศรี
เครื่องแสดงวัฒนธรรมประจำมี
จึ่งควรที่ไทยอำนวยช่วยกัน เทอญ

๓๐ มี.ค. ๒๔๘๔

ไม่ก้าวจะต้องถอย

จำปาทองเทศ

๑ เมื่อดูไปในแม่น้ำและลำคลอง
เรือขึ้นล่องไปกลับอยู่สับสน
ใช้เครื่องจักรใช้ใบใช้แรงคน
ทุกแห่งหนแน่นขนัดอยู่อัตรา
เมื่อตามลมตามน้ำลอยลำฉิว
แล่นละลิ่วเร็วพลันทันปรารถนา
หากทวนลมทวนน้ำทำให้ช้า
ต้องมุ่งหน้าเร่งกำลังประดังระดม
เหมือนหนึ่งจะประกอบการงานใด ๆ
ทั้งน้อยใหญ่ทุกวิถีมีอยู่ถม
ต้องพบสิ่งขัดข้องหมองอารมณ์
ถึ่นอุดมอุปสรรคประจักษ์ตา
ยิ่งงานยากยิ่งต้องบากมานะช่วย
เพียรอำนวยเข้มแข็งสุดแรงหา
ตั้งใจจริงอยู่ที่ไหนไม่เนิ่นช้า
ความสำเร็จคอยท่าอยู่นั่น เอย

๑๓ เม.ย. ๒๔๘๔

ไม้ดัด

ลีลากระทุ่ม

๑ ยามสายัณห์ตะวันรอนอ่อนแสงฉาย เพลินสบายพักกายาอยู่หน้าบ้าน
ทอดตาชมนกไม้ใจเบิกบาน แสนตระการธรรมชาติวาดไว้ดี
พุ่มไม้ดัดจัดไว้ในกระถาง จังหวะวางห่างจำเพาะพอเหมาะที่
แต่งตอแปลกแตกเรียวเขียวขจี นับหลายปีจึงจะได้พุ่มไม้งาม
นึกถึงมวลมนุษย์วิสุทธิชาติ จะสามารถเจริญประเทืองรุ่งเรืองอร่าม
ก็ด้วยการดัดนิสัยมิให้ทราม แต่เมื่อยามแรกรุ่นดรุณวัย
อันของอ่อนดัดง่ายวายข้องขัด จะแจกจัดทรงสนองสมปองได้
พยายามดัดแปลงปรุงแต่งไป คงสมใจมุ่งมาดสร้างชาติ เอย

๒๗ เม.ย. ๒๔๘๔

ที่หมายปลายทาง

กาเรียนทอง

๑ ดูละครฟ้อนรำระบำเต้น จะได้เห็นภาพพิณจิจิตรศิลป์
เจริญตาเจริญหูผู้ยลยิน ตามระบิลท้องเรื่องประเทืองใจ
ตัวละครล้วนมีหน้าที่แบ่ง ต่างแสดงตามบทกำหนดให้
รักษาบทบาทของตนทุกคนไป ตามนิสัยที่กำหนดในบทนั้น
เสมือนมนุษย์ในโลกโชคแตกต่าง ไปตามทางแห่งชีวิตลิขิตสรร
ทั้งยากดีมีจนผลต่างกัน เปลี่ยนแปรผันหมุนประจำตามกรรมตน
จึงควรมุ่งหน้าที่ให้ดีพร้อม แน่นถนอมสามัคคีทั่วผล
ประกอบการอาชีพทั่วทุกตัวคน เพื่อขวายขวนสร้างชาติไพลาศ เอย

๑๑ พ.ค. ๒๔๘๔

แยกไม่ได้

พราหมณ์ดีดน้ำเต้า

๏ มวลมนุษย์และสัตว์อุบัติมา ก่อกายาอวัยวะพร้อมผสม
ทุก ๆ ส่วนสัมพันธ์กันเกลียวกลม น้อมนิยมธรรมชาติธาตุประชุม
มีร่างกายหมายประมาณวิญญาณพร้อม จึงจะน้อมจิตใจให้สุขุม
เมื่อเกิดกายต้องมีจิตชิดชุมนุม เป็นคู่คุมแยกไม่ได้ใจกับกาย
เหมือนมีชาติต้องมีศาสนาพร้อม เพื่อช่วยย้อมศีลธรรมประจำหมาย
ศาสนาจะกระเดื่องเรืองกำจาย ก็เพราะฝ่ายชาติป้องผองภัยพาล
อันชาติไทยควรใฝ่ในพุทธศาสน์ ผ่องพิลาศอภิรมย์สมสมาน
เป็นเครื่องรวมร่วมชีวิตจิตวิญญาณ ปณิธานยึดพุทธศาสน์คู่ชาติ เทอญ

๒๕ พ.ค. ๒๔๘๔

ความระมัดระวัง

กระบี่ลีลา

๏ ยามเมื่อนกผกผินบินจากรัง เพื่อมุ่งหวังแสวงหาซึ่งอาหาร
รวมฝูงใหญ่บินไปในคัคนานต์ มีประธานจ่าหมู่เป็นผู้นำ
จะเลี้ยวซ้ายย้ายขวาหรือราร่อน ไม่แยกย้อนพร้อมอยู่ดูคมขำ
เสร็จหากินบินกลับฉับพลันประจำ การกระทำเป็นตัวอย่างในทางดี
เหมือนผู้ที่อยู่รวมร่วมคณะ หมู่นั้นจะรุ่งเรืองประเทืองศรี
ก็เพราะรวมร่วมสมัครสามัคคี ร่วมชีวีร่วมจิตมิตรสัมพันธ์
หน้าที่ใครใครทำประจำพร้อม แน่นถนอมไมตรีดีขยัน
เชื่อผู้นำองอาจสามารถครัน มิช้าพลันชาติไทยเกียรติไกร เอย

๘ มิ.ย. ๒๔๘๔

ความทะมัดทะแมง

กล่อมพญา

๑ ฤดูว่าวชักว่าวกันฉาวฉ่า
ทั้งจุฬาและปักเป้าเข้าประสม
ตะแบงไล่ไขว่คว้ากันน่าชม
ติดกันกลมเข้าพันเกลียวเหนี่ยวไปมา
เมื่อยามว่าวคราวร้ายหมายจะแก้
ต้องทิ้งแผ่ตีสองปีกหลีกถลา
ทอดสายป่านหลายกระบุงมุ่งคลายคลา
ป่านใครยาวว่าวได้ท่าคว้ามีชัย
เหมือนทำงานสิ่งใดให้ได้ผล
ต้องขวายขวนแสวงทุนให้มั่นใหญ่
เมื่อมีเหตุขัดขวางขึ้นอย่างไร
อาจแก้ไขได้สำเร็จเสร็จดั่งจินต์
ใครมีทุนหมุนกำไรก็ได้คล่อง
ทุนเงินทองทุนปัญญาล้นค่าถวิล
ทุนกำลังคืออำนาจไกรกาจระบิล
ไทยทั้งสิ้นร่วมสร้างชาติไพลาศ เอย

๒๒ มิ.ย. ๒๔๘๔

ความเข้มแข็ง

สมิงทองมอญ

๑ บรรดาสัตว์จตุบททวิบาท
ที่สะอาดงดงามอร่ามสี
มีนิสัยแช่มช้อยเรียบร้อยดี
ประโยชน์มีเลี้ยงไว้เห็นน่าเอ็นดู
ส่วนสัตว์ที่ดุร้ายหมายรังควาญ
เที่ยวระรานเป็นภัยในเผื่อนผลู
ไร้ประโยชน์ใครได้เห็นเป็นศัตรู
ต้องโจมจู่เข้าทำลายจนวายวาง
เสมือนคนผู้มีศีลธรรม
ย่อมน้อมนำไมตรีไม่มีขวาง
คบกับใครยาวยืดไม่จืดจาง
ใช่แต่ทางเป็นประโยชน์โทษไม่มี
ส่วนคนพาลมีสันดานอันหยาบช้า
จะคบหาผู้ใดให้บัดสี
ไร้ประโยชน์เกิดมาแสนกาลี
จงหลีกลี้พาลพบคบบัณฑิต เอย

๖ ก.ค. ๒๔๘๔

ความอดทน

แขกไทร

๑ ยามเมื่อเดินทางไปในทุ่งกว้าง พรรณไม้สล้างเขียวชะอุ่มพุ่มไสว
ในท้องนากอกล้าขึ้นรำไร บางแห่งไถบางแห่งดำล้วนทำนา
ได้เห็นสัตว์วัวควายมากมายนัก เป็นน้ำพักน้ำแรงใช้ได้ทุกท่า
มิเสียแรงที่ก่อเกิดกำเนิดมา อดทนฝ่างานลำบากฝากผลทวี
เป็นตัวอย่างแก่เราเหล่ามนุษย์ เป็นบุญสุดได้กำเนิดประเสริฐศรี
ควรทำชีวิตให้มีค่าชั่วตาปี งานใดที่ให้ผลขวายขวนทำ
ทนแดดทนฝนทนอากาศ ทั้งสามารถทนเจ็บใจไม่ระส่ำ
ทนลำบากยากแค้นแสนระกำ เพื่อจะนำตนและชาติไกรกาจ เทอญ

๒๐ ก.ค. ๒๔๘๔

อิสระ

โยนดาบ

๑ อันสัตว์ที่มีผู้นำมาเลี้ยง และกล่อมเกลี้ยงดีประจักษ์สักเพียงไหน
สัตว์ก็ยังทดท้อไม่พอใจ เพราะมิได้อิสระประจำตน
มีอาหารอยู่กินทั้งสิ้นพร้อม คอยถนอมให้สบายไม่ขวายขวน
ถึงกระนั้นก็มิหายวายกังวล เพราะต้องทนกักขังรังทรมาน
เหมือนมนุษย์เกิดมาเป็นข้าเขา ก็ใครเล่าเขาจะคิดจิตสงสาร
เขาเลี้ยงไว้ก็เพื่อได้รับใช้งาน ไร้วิญญาณมีแต่ร่างช่างน่าอาย
ถึงได้รับยกย่องล่องลอยเลิศ ไม่ประเสริฐไปพ้นคนทั้งหลาย
เราร่วมชาติใจรวมมาร่วมตาย โดยมุ่งหมายสร้างชาติไทยไพบูลย์ เทอญ

๑๗ ส.ค. ๒๔๘๔

อย่าเผลอ

ต่อยหม้อ ๒ ชั้น

๑ เห็นไม้ดอกออกตระการบานสะพรั่ง ดูคับคั่งดารดาษสะอาดศรี
ทั้งแดงเหลืองขาวระยับขลับขจี แรกบานคลี่กลีบอ่อนเกษรงาม
พอถูกแดดแผดเผาก็เฉาเหี่ยว สีซีดเซียวถอยถดลดอร่าม
ยิ่งนานวันก็โรยร่วงดอกดวงทราม เข้าสู่ความเสื่อมคลายวายชวนชม
เหมือนมนุษย์แรกดรุณรุ่นกำดัด สารพัดงดงามอร่ามสม
จะพิศไหนงามนั่นขวัญภิรมย์ น้อมนิยมชูชื่นระรื่นใจ
แต่สังขารทั่วไปไม่เที่ยงแท้ มีเกิดแก่เจ็บตายวายสงสัย
เมื่อตัวตายหมายฝากชื่อให้ลือไกล เฉกชาติไทยต้องเป็นไทยเกียรติไกรเอย

๓๑ ส.ค. ๒๔๘๔

ความมีระเบียบ

นาคราช

๑ นกกระจาบคาบหญ้าพาไปใช้ เพื่ออาศัยทำรังบังแดดฝน
เป็นที่อยู่สุขสบายวายทุกข์ทน สู้ขวายขวนพยายามตามกำลัง
สัตว์ยังรู้จักหาที่อาศัย รู้จักใช้เวลาสมค่าหวัง
ทั้งกินอยู่หลับนอนผ่อนประทัง เช้าจากรังเย็นกลับคืนยังยืนมา
อันคนเราถ้าจะให้ได้ความสุข ต้องปรุงปลุกระเบียบตนดลปรารถนา
ทำสิ่งใดให้ต้องตามเวลา มีกติกาวางไว้ให้มั่นคง
ชาติจะแข็งก็เพราะแรงประชาราษฎร์ ล้วนสามารถทุกวิถีที่ประสงค์
เร่งกำลังของไทยให้ยิ่งยง สมจำนงสร้างชาติไทยไกรกาจ เอย

๑๔ ก.ย. ๒๔๘๔

ปากคำ

นาคบริพัตร์

๏ ยามเห็นปลาเวียนว่ายตามสายชล บ้างผุดพ้นไปมาอยู่คลาคล่ำ
ปลายังรู้ทำกิจนิจประจำ คือดั้นดำหาเหยื่อเพื่อเลี้ยงตัว
เช่นปลาหมอมิได้รอจนถึงอด ทรหดแถกไปมิใช่ชั่ว
แต่ปลาหมอก็มีข้อที่พึงกลัว คือนุงนัวตายเพราะปากไม่อยากคบ
อันคตินัยนี้ชี้ให้เห็น ให้รู้เช่นเห็นภัยได้ประสพ
จะพูดจาระวังระไวให้จงครบ รู้ขนบแบบอย่างทุกทางไป
การพูดดีเป็นศรีแก่ตัว.เท้ จงเชื่อแน่คำโบราณท่านขานไข
พูดชั่วอัปราพาโอษฐภัย เราชาวไทยช่วยชูชาติไพลาศ เทอญ.

๒๔ ก.ย. ๒๔๘๔

กันดีกว่าแก้

สามเส้า

๑ น่าประหลาดสิ่งซึ่งธรรมชาติสร้าง แต่ละอย่างแสนวิจิตรประดิษฐ์สรร
บ้างงดงามอร่ามเลิศเพริศพราวพรรณ บ้างเห็นชัดอัศจรรย์พลันตื่นตา
ของสิ่งใดควรใฝ่ทนุถนอม ก็จัดพร้อมเครื่องกันภัยไว้แน่นหนา
กันทั้งภัยธรรมชาติอาจมีมา กันบรรดาภัยวิบากจากสิ่งร้าย
อันว่าชาติที่รักยิ่งเป็นมิ่งขวัญ ควรช่วยกันถนอมยิ่งกว่าสิ่งทั้งหลาย
คอยสอดส่องป้องกันอันตราย อันจะกรายเกลือกกล้ำมาย่ำยี
เรายอมเสียชีวารักษาชาติ ให้เอกราชดำรงสง่าเด่นราศี
บำรุงกำลังให้แข็งแกร่งทวี สามัคคีนี่แหละทางสร้างชาติ เอย

๑๒ ต.ค. ๒๔๘๔

ช่วยกัน

ขึ้นพลับพลา

๏ ดูอาคารตระการเด่นเป็นทิวแถว ทั้งสองแนวแลสะพรั่งฝั่งถนน
เมื่อนึกถึงวิธีสร้างช่างแยบยล ต้องระคนสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างนัก
ผูกลวดเหล็กตามแผนเป็นแกนใน และต้องใช้ปูนทรายหมายเป็นหลัก
ทั้งกรวดหินและตัวไม้ใช้พร้อมพรัก จึงประจักษ์เป็นตึกดั่งนึกปอง
เหมือนมีชาติต้องมีราษฎรบำรุงช่วย เอื้ออำนวยช่วยแรงมั่นกันทั้งผอง
ชาติจึงจะเข้มแข็งแกร่งลำพอง เผยผยองเกียรติกล้าทั่วสากล
เราร่วมแรงร่วมใจไทยทั้งชาติ ด้วยอำนาจสามัคคีทวีผล
ตามวิถีสร้างชาติกาจดำกล ไทยทุกคนเพื่อนม้วยช่วยกัน เอย

๒๖ ต.ค. ๒๔๘๔

สู้ตาย

ปี่นตลิ่งนอก

๏ เห็นปลาเข็มว่ายอยู่เต็มในบ่อใหญ่ บ้างเลี้ยวไล่แล่นโลดโดดถลา
บ้างก็หลบลับหายชายคงคา บ้างก็พาคู่เฉนียนว่ายเวียนวน
อันปลาเข็มแม้ตัวน้อยกระจ้อยจิด แต่น้ำจิตหาญกระไรไม่ย่อย่น
ยามต่อสู้ทรหดและอดทน เข้าประจญไม่ยอมทู้สู้จนตาย
คิดนี่ชี้ให้เห็นเป็นนิทัศน์ คุณสมบัติชายฉกรรจ์โดยมั่นหมาย
มิยอมให้ศัตรูจู่มากราย ต้องไว้ลายสืบทายาทชาติชาตรี
ถึงชาติเล็กก็ใช้น้ำใจหาญ พร้อมกันต้านต่อศัตรูมิรู้หนี
อันชาติไทยใครขืนกล้ามาราวี ไทยยอมพลีชีวิตกู้สู้ตาย เอย

๘ พ.ย. ๒๔๘๔

เพลง “เดินทางไกล”

เดินพวกเราเดิน เดินไปหนทางไกล พวกเราที่ไปพร้อมใจกันทั่วทุกคน
เราไปเพื่อราชกิจ ตั้งจิตด้วยความอดทน สมเป็นเช่นนักผจญ
ปรุงตนให้ดีมีอนามัย ได้เชื่อมความสามัคคี กับผู้ที่ร่วมทางกันไป
ซาบซึ้งระเบียบวินัย เพิ่มกำลังใจกายให้มั่นคง ปฏิบัติสมดังบัญชา
ได้ดังวาจาผู้นำจำนง ที่ท่านต้องการประสงค์ ให้เรามั่นคงกันทั่วทุกคน

เพลง “งามแสงเดือน”

งามแสงเดือนมาเยือนส่องหล้า งามใบหน้าเมื่ออยู่วงรำ (2 เที่ยว)
เราเล่นเพื่อสนุกเปลื้องทุกข์วายระกำ ขอให้เล่นฟ้อนรำเพื่อสามัคคีเอย.

เพลง ‘ชาวไทย”

ชาวไทยเจ้าเอ๋ย ขออย่าละเลยในการทำหน้าที่
การที่เราได้เล่นสนุก เปลื้องทุกข์สบายอย่างนี้
เพราะชาติเราได้เสรี มีเอกราชสมบูรณ์
เราจึงควรช่วยชูชาติ ให้เก่งกาจเจิดจำรูญ
เพื่อความสุขเพิ่มพูน ของชาวไทยเราเอย.

เพลง "รำซิมารำ"

รำซิมารำ　　　　เริงระบำกันให้สนุก
ยามงานเราทำงานจริงจริง　　　　ไม่ละไม่ทิ้งจะเกิดเข็ญขุก
ถึงยามว่างเราจึงรำเล่น　　　　ตามเชิงเช่นเพื่อให้สร่างทุกข์
ตามเยี่ยงอย่างตามยุค　　　　เล่นสนุกอย่างวัฒนธรรม
เล่นอะไรให้มีระเบียบ　　　　ให้งามให้เรียบจึงจะคมขำ
มาซิมาเจ้าเอ๋ยมาฟ้อนรำ　　　　มาเล่นระบำของไทยเราเอย.

สายปัญญานุสรณ์

ทำนอง — เอื้อ สุนทรสนาน
คำร้อง — จมื่นมานิตย์นเรศร์

งามเครื่องหมายสายฟ้าสง่าฉวี　　หมายถึงสายปัญญามีกลางโล่พื้นสีน้ำเงินงาม
สยายชื่อให้ลือนาม　　จนปรากฏทั่วเขตคามไทยเอย
เราสตรีที่เคยผ่านการศึกษา　　สายปัญญานามสำนักประจักษ์ผล
รับประโยชน์ยิ่งใหญ่ไว้กับตน　　สืบนุสนธิ์กอบก่อกรณี
จึงควรที่เราทั้งหลายมุ่งหมายมั่น　　จำสำคัญอุปการไพศาลศรี
รักเกียรติสายปัญญางามทำความดี　　มุ่งไมตรีมิตรสัมพันธ์กันสืบไป.

ดวงตรา

ขับร้องหมู่

ทำนอง — "เอื้อ สุนทรสนาน"
บทร้อง — "ศุกรหัศน์"

อันดวงตรา ของธนาคารออมสิน
เป็นรูปโล่โสภิณเพ็ญสง่า
เหมือนเครื่องป้องผองภัยไม่บีฑา
รับรักษาทรัพย์ไว้ให้งอกงาม
มีรูปเพชราวุธสุดตรึงใจ
วชิราวุธ พระอภิไธยเจ้าจอมสยาม
คือพระผู้พระราชทานออมสินนาม
ก่อเกิดความมัธยัสถ์เป็นอัตรา
รูปฉัตรหมายบูรฉัตรไชยากร
กำแพงเพชร์อนุสรณ์ธำรงสง่า
ทรงขยายกิจการงานนานา
จนออมสินวัฒนาสถาวร
ต้นไทรย้อยลอยเด่นเป็นนิมิต
ความร่มเย็นจะสถิตสโมสร
ธนาคารออมสินอันสุนทร
เอื้ออาทรทวยราษฎร์สมมาตเอย.

สวมหมวก

เชิญซิคะ เชิญมาร่วมกันสวมหมวก แสนสะดวกสบายด้วยทั้งสวยหรู
ปรุงใบหน้าให้ร่ามงามน่าดู อีกเชิดชูอนามัยให้มั่นคง
สมศักดิ์ศรีมีสง่าเป็นอารยะ หมวกนี้จะชวนให้ชมสมประสงค์
ถึงไม่สวยหมวกจะช่วยเสริมทรวดทรง งามระหงเลิศวิไลหญิงไทยเรา
อย่ารีรอเลยเจ้าขามาช่วยกัน สมานฉันท์สร้างไทยให้เทียมเขา
สวมหมวกเถิดจะสำรวยสวยไม่เบา สนองเค้าท่านผู้นำกล่าวคำชวน.

รื่นเริงใจ

เมื่อรื่นเริงใจในเวลามีงาน ได้ฟังเสียงหวานหวานสำราญไหมเจ้าคะ
ซ้ำดนตรีบรรเลงเร้าเร่งจังหวะ ปลุกปลื้มอุระให้คึกคะนอง
ไม่ว่าหนุ่มไม่ว่าแก่เป็นแน่จริงจริง ฟังเพลงแล้วยิ่งพาให้ใจลำพอง
ยิ่งดื่มแล้วดื่มลืมทุกข์ทั้งผอง รู้สึกผยองรัดกุมกระชุ่มกระชวย
ยิ่งมีสาวงามละมุนแรกรุ่นกระเตาะ มาคอยออเซาะฉอเลาะเอออวย
เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกันด้วย คงจะชูช่วยชีวิตยาวแล.

(ได้เนื้อร้องจากคุณมัณฑนา โมรากุล)

เพลง "คืนเดือนหงาย"

ยามกลางคืนเดือนหงาย　　เย็นพระพายโบกพริ้วปลิวมา
เย็นอะไรก็ไม่เย็นจิต　　เท่าเย็นผูกมิตรไม่เบื่อระอา
เย็นร่มธงไทยปกไทยทั่วหล้า　　เย็นยิ่งน้ำฟ้ามาประพรมเอย.

คนขยัน

ทำนอง — เอื้อ สุนทรสนาน
คำร้อง — จมื่นมานิตย์นเรศร์

ญ. คนขยันเท่านั้นจะเป็นตน　　ช. ให้เป็นคนมีบุญหนุนยิ่งใหญ่
ญ. คนขยันมีชื่อบันลือไกล　　ช. มีที่อยู่อาศัยและเงินทอง
ช. คนขยันเท่านั้นมีปัญญา　　ญ. มีอนามัยดีมีเกียรติก้อง
(พร้อม) มีโชคชัยได้ลาภนับเนืองนอง　　มีทุนรองอยู่กับรังเพื่อตั้งตน.

(ได้เนื้อร้องจากคุณชนอ นิลประสิทธิ์)

บันทึก

บทขับร้องนี้เขียนขึ้นประกอบบทแสดงในเรื่องสำหรับเด็ก ฉะนั้น ชื่อเรื่องบางบทจึงมีความหมายไม่ตรงตามบทขับร้อง แต่ไปตรงกับบทแสดงต่างหาก ที่นำมาพิมพ์ไว้ก็เพื่อให้ได้ชื่อบทแสดงด้วย อนึ่ง ข้อความในบทขับร้องมักประพันธ์ขึ้นตามกาละและกรณีที่เกิดขึ้น แล้วผูกคติปลุกใจประกอบเข้าไปก็มี ดังนี้ ถ้าสังเกตจะเป็นเสมือนจดหมายเหตุรายวันตามเหตุการณ์ด้วย ดั่งปรากฏ วัน เดือน ปี ที่แสดงประจำบทขับร้องนั้น ๆ แล้ว ที่จริงถ้าสามารถพิมพ์เรื่องประกอบด้วยจะได้ความชัดเจนกว่านี้ แต่ขัดข้องด้วยเวลาและโอกาส ส่วนชื่อเพลงลำนำที่บรรจุกำกับบทขับร้องไว้นั้น ได้เลือกเฉพาะเพลงที่เด็ก ๆ อาจขับร้องได้ง่ายและสะดวก และได้ใช้ขับร้องมาแล้วตามนั้น ดังนั้นจึงมีเพลงซ้ำอยู่บ้าง แต่ถ้าหากจะใช้ขับร้องต่อไป อาจเปลี่ยนเพลงได้ตามถนัด เว้นแต่บทที่ประพันธ์ไว้เฉพาะเพลงเช่น ต้อยตลิ่ง หรือ เขมรไทรโยค เป็นอาทิ

มานิตย์
๓ พ.ย. ๒๔๘๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ธนาคารออมสิน ถนนบุญศิริ พระนคร
นายถวัลย์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา มกราคม ๒๕๑๑